

Foto-obálka: petr grepl

Nezaměstnaní pomáhají v lese

Lesy České republiky, s. p., spustily ve spolupráci s Úřadem práce České republiky, kontaktním pracovištěm Břeclav, projekt aktivizace dlouhodobě nezaměstnaných.

Jak vlastně vznikla myšlenka zapojit nezaměstnané do prací v lese?

Lesy ČR, Lesní závod Židlochovice má zhruba 300 vlastních zaměstnanců, kteří provádějí kvalifikovanou práci například v oblastech pěstování lesa, těžby, přibližování a manipulace s dřevní hmotou či v myslivosti. Mimo tuto naši hlavní pracovní činnosti vidíme na druhou stranu potřebu provést celou řadu dalších prací, spíše celospolečenského charakteru. A takto vznikla

myšlenka zapojit nezaměstnané do činností jako je úklid odpadků v lese, čištění krajnic cest, likvidace starých nefunkčních oplocení a výsek invazních rostlin. Nejprve šlo o turisticky velmi atraktivní oblast Lednicko-valtického areálu, ale nakonec se kromě kontaktního pracoviště ÚP Břeclav zapojila také kontaktní pracoviště ÚP Mikulov a Hustopeče, což vítáme.

Jak dlouho projekt běží a kolik je nyní zapojených lidí?

Projekt je navržen a smlouva mezi Lesy ČR a Úřadem práce ČR podepsána na období od 2.6. do 31.10.2014. Již první den nastoupili nezaměstnaní v požadovaném počtu 8 lidí. Velmi důležité bylo najít schopného mistra - koordinátora. Toho jsme přijali do pracovního poměru. Mistr má širokou pracovní náplň od shromáždění požadovaného počtu zaměstnanců v určitém regionu, zajištění zdravotních prohlídek, vybavení ochrannými pomůckami až po dovoz, organizaci, evidenci a kontrolu prací zadávaných skupinám podle pokynů vedoucích polesí. Lesy ČR, Lesní závod Židlochovice vyčlenil pro projekt mikrobuse pro 9 osob, kterým se nezaměstnaní na jednotlivá pracoviště dopravují. V prvních třech skupinách, pracovních označených Břeclav I., II. a Lanžhot I. našlo uplatnění celkem 23 nezaměstnaných. Pracují vždy jeden plný 40 hodinový pracovní týden v měsíci a to tři měsíce po sobě jdoucí. V plánu je vystřídat v měsíci 4 – 5 skupin. Takováto spolupráce je přínosná i pro pracovní úřady, neboť motivuje nezaměstnané k aktivnímu hledání pracovního uplatnění a vede k upevňování pracovních návyků. Náklady na zřízení těchto pracovních míst jsou hrazeny z prostředků Úřadu práce ČR i LČR.

Co lesy poskytují lidem, kteří se zúčastní této akce?

Se zaměstnanci jsou uzavřeny dohody o provedení práce na tři měsíce s plněním 40 hodin práce v měsíci. Před vlastním výkonem práce absolvují vstupní zdravotní prohlídku. Lesy ČR následně z vlastních finančních prostředků pracovníky vybavují potřebnými základními ochrannými oděvy a pomůckami pro výkon prací. Při letních vedrech Lesy ČR též zajišťují dostatek nápojů a repelentní přípravky. Doprava z místa srazu a zpět je zajištěna mikrobusem. Mnozí se ptají, zda by nemohli po ukončení akce uzavřít déle trvající pracovní poměr.

Kde a do jakých činností jste nezaměstnané doposud zapojili?

Vzhledem k relativně krátké době fungování projektu není výčet co do různorodosti dlouhý, dvě skupiny pracovaly na údržbě a čištění krajnic lesní komunikace vedoucí lesem Kančí obora, která je velmi frekventovanou cyklotrasou z Lednice do Břeclavi. Břeclavské skupiny zde odvedly kus práce a vyčistily zadaný úsek.

Tento týden nastoupila další pracovní skupina na polesí Soutok, kde mají za úkol likvidaci starého oplocení a výsek invazivních rostlin. Pro výkon práce jsou skupiny průběžně vybavovány pracovním nářadím a počítáme s jejich operativnějším nasazením při dalších činnostech, které nejsou specializované nebo nejsou podmíněny zákonnými školeními (chemie, mechanizace).

Je to poprvé, co Lesy ČR na Břeclavsku pořádají podobný projekt?

S Úřadem práce ČR Lesy ČR, Lesní závod Židlochovice spolupracoval již při povodních, kdy se podařilo vytvořit několik dočasných, společensky účelných pracovních míst. V letech 2000 – 2005 jsme přijímali absolventy odborných škol, jak z lesních učilišť, tak ze středních odborných lesnických škol. Oba tyto

programy byly velmi kladně přijímány jak zaměstnanými osobami, tak širokou veřejností v regionu.

Které lokality budou nezaměstnaní uklízet, jak dlouho projekt potrvá, co všechno se uklízí...?

Pracovní skupiny budou působit na Břeclavsku, Mikulovsku a Hustopečsku. Počítáme s nasazením těchto pracovníků především na méně kvalifikované manuální práce, spíše charakteru úklidu, čištění a estetické úpravy krajiny včetně údržeb drobných lesních staveb. Pokud zájem z řad nezaměstnaných zůstane, chtěli bychom využít jejich pomoci i při některých nenáročných činnostech v lesnictví. Doufáme, že půjde o dlouhodobější projekt. Bude-li vše úspěšně fungovat, rádi bychom zapojili do tohoto projektu i větší počet lidí evidovaných na úřadech práce.

Byl problém s nábořem nezaměstnaných nebo se naopak hlásilo větší množství, v tom příp. dostalo se s prací na všechny přihlášené? Kolik nezaměstnaných využilo možnosti přivýdělků?

Nezaměstnaných se hlásí asi o 10 % více, než kolik můžeme vzít. Limitovaní jsme počtem sjednaných míst a počtem sedadel v mikrobuse (8+1). Po vlastním náboru musí pracovníci ještě absolvovat vstupní lékařskou prohlídku. Občas se stává, že nezaměstnaný není lékařem pro výkon práce uznán. Za ne zcela ideální pokládáme skutečnost, že přivýdělek za práci v rámci programu paradoxně znamená snížení dávek hmotné nouze, což má silný demotivační charakter. Celkově však spolupráci s Úřadem práce ČR hodnotíme velmi pozitivně.

Zpracovali 17.6. 2014:

Lesy České republiky, s. p. , Lesní závod Židlochovice - Ing. Roman Kúgel, Ing. Jan Dovrtěl

Zbyněk Boublík, tiskový mluvčí Lesů ČR

Foto: David Mahovský

Začal nový myslivecký rok

Měsícem dubnem pravidelně každý rok začíná nový myslivecký rok. Odlišnost počátku mysliveckého roku proti roku kalendářnímu souvisí s chovem myslivecky obhospodařovaných druhů zvěře. Myslivecké plánování vychází totiž ze sčítaných stavů po uskutečněném odstřelu v době ještě bez nových přírůstků v přírodě.

Sčítané stavy v tomto období by měly v řádně obhospodařovaných honitbách odpovídat tzv. stavům normovaným, které jsou stanoveny pro jednotlivé honitby s ohledem na jejich uživnost ve vztahu k chované zvěři. Před začátkem mysliveckého roku tak proběhla i letos pravidelná fyzická zjišťování početních stavů zvěře sčítacími metodami pro co nejobektivnější stanovení plánů chovu a lovu.

Snahou pracovníků Lesní správy Žatec je stanovit tyto sčítané stavy objektivně ve vlastních honitbách i v honitbách společenstevních s významnějším podílem pozemků s právem hospodařit Lesy České republiky, s. p. Přitom lesní správa významně spolupracuje s nájemci vlastních honiteb státního podniku i s mysliveckými hospodáři honiteb společenstevních. Na pozemcích s právem hospodařit Lesy ČR v jednotlivých honitbách jsou nezbytné takové stavy spárkaté zvěře, které nepůsobí rozsáhlejší škody na lesních porostech a přitom jsou dostatečně vysoké pro zachování populační životaschopnosti a tím i možnosti mysliveckého obhospodařování.

Lesní správa Žatec je při obhospodařování svěřeného státního lesa trvale udržitelným způsobem odpovědná za odpovídající únosné stavy spárkaté zvěře nepůsobící významné škody na lesních porostech. Za tímto účelem je každoročně ve spolupráci s uživateli honiteb stanovován dostatečně vysoký plán lovu spárkaté zvěře, jehož plnění je měsíčně kontrolováno a vyhodnocováno. Úsilí je zaměřeno především na zrušení chovů nepůvodních druhů zvěře, jako je jelen sika a muflon migrující do oblasti lesní správy.

Plány chovu a lovu spárkaté zvěře se v měsíci dubnu stanovují pro další myslivecký rok a jednotlivé honitby ze sčítaných stavů zvěře propočtem s určením výše přírůstku mláďat, tj. zvýšením stavů o nově narozenou generaci zvěře a přesuny mezi věkovými ročníky. Jsou nástrojem k dosažení přiměřených stavů zvěře po stránce věkové, pohlavní a sociální. Cílem jsou zdravé populace žádoucích druhů zvěře v únosných stavech. Jen v takových zdravých a silných populacích zvěře se vyskytují samčí jedinci trofejově význační. Kvalitní myslivecké obhospodařování populací zvěře při absenci větších predátorů v přírodě je zcela nezbytné a společensky prospěšné i po stránce ekonomické.

Zvěř do lesa vždy bezesporu patřila a patřit bude. Chovatelská péče o populace zvěře je tak základní povinností při hospodaření v lese. Jde o vysoce odbornou činnost při pěstování lesa jako význačné složky životního prostředí zvěře.

V nastávajícím období se snaží myslivci spolu se subjekty hospodařícími lesnický nebo zemědělský v honitbách zajistit zvěři především klid a ochranu před vlivy biotickými i abiotickými. Toto by si měl uvědomit každý návštěvník v lese a v přírodě a podle toho se chovat. V druhé polovině května a především v červnu je kladeno převážné množství mláďat spárkaté zvěře. Samice spárkaté zvěře odkládají z důvodů ochrany mláďata do bezpečných míst. V přírodě jsou pak nacházena zdánlivě opuštěná mláďata. V žádném případě není vhodné tato mláďata vyrušovat nebo na ně dokonce sahat. Tímto neuvážlivým jednáním je odsoudíme ke smrti. I v tomto případě se musí příroda cítit a ochraňovat ve smyslu probíhajících přírodních procesů a zákonitostí.

Obrázek k článku: Odložené mládě Daňka skvrnitého.

Tůň v mokřadech

Lesní správa Znojmo leží převážně v semiaridní oblasti s velmi častými dlouhými periodami sucha. Tato suchá období mohou začínat v každé části roku, ale nejčastěji vznikají na jaře, tedy v době, kdy obnovující se život potřebuje spoustu vody.

Ani naši předkové nebyli ušetřeni těchto výkyvů počasí, a proto si budovali v přirozených sníženinách a prameništích různě velké jámy, aby zde zadrželi vodu, kterou pak napájeli dobytek a koně. Tyto rezervoáry umožňovaly přežít nepříznivé období také dalším živočichům. Snížením závislosti člověka na krajině a změnou způsobu jeho života uvadal zájem o udržování těchto drobných zdrojů vody, které postupně

zanikaly a zůstávaly z nich pouze vysychavé mokřady. Pozorný poutník může i nyní nalézt známky tohoto dávného lidského působení na krajinu.

Abychom alespoň v některých částech území zmírnili dopady stále větších výkyvů počasí, rozhodli jsme se s využitím dotačního programu vybudovat a obnovit malé tůně. Nejdůležitější úlohu má revírník, který vytipuje místa pro vybudování tůní. Zástupce lesního správce poté zpracuje projekt, který nechá posoudit na stavebním úřadě a požádá o dotaci z programu Péče o krajinu. Jedná se fakticky o jámu kruhovitého či oválného tvaru s maximální hloubkou asi 1,5 m a s průměrem okolo 12 m. Důležité je dodržet pozvolný spád břehů do vody a vyhrabanou zeminu rozprostřít do ztracena do okolí tak, aby nikde nevznikly valy. Protože se jedná o drobnou terénní úpravu, kde nevznikají žádná vtoková ani odtoková zařízení, stavební úřad nevyžaduje stavební ani územní řízení.

Před vlastní realizací, byť se jedná o náklady řádově dvou až třech desítek tisíc korun, provede lesní správa nabídkové řízení s místními firmami. Realizace se provádí vždy až od konce srpna do poloviny září, tedy v nejsušším období, kdy v těchto sníženinách již drobní obratlovci dokončili svůj vývoj.

Naší lesní správě se již podařilo obnovit či vybudovat pět tůní, dvě na revíru Kuchařovice, dvě na revíru Hluboké Mašůvky a jednu na revíru Štítary, kde je v současné době navrženo vyhloubení další tůně.

Všechny tůně jsou podle očekávání hojně navštěvovány zvěří, přilétají k nim ptáci a postupně se stávají i domovem pro různé drobné živočichy a zejména umožňují rozmnožování obojživelníků, z nich největší radost je z výskytu čolků, a to jak čolka obecného, tak chráněných druhů čolka velkého a čolka dravého.

Ing. Přemysl Voborník

zástupce lesního správce, LS Znojmo

Silva Regina 2014

Ve dnech 30. 3. až 3. 4. 2014 proběhlo v Brně několik souvisejících výstav: Silva Regina, Techagro, Animal Vetex a Biomasa. Výstavy zaznamenaly rekordní účast – 120 tisíc návštěvníků.

Tak jako v minulých ročnících se této výstavě účastnil i státní podnik Lesy České republiky. V rámci expozice byla prezentována vybraná témata z jeho činnosti. Nejvíce prostoru bylo věnováno představení myslivosti u státního podniku a k vidění byla celá řada významných trofejí. Kromě nich pak návštěvníci mohli shlédnout i zajímavé exponáty vzácných druhů zvěře jako jsou kozy bezoárové, tetřev hlušec či

bílý jelen, jejichž chovu se Lesy ČR aktivně věnují. Tato část prezentace byla pro návštěvníky nejatraktivnější.

Současně byl prezentován i „Program 2020 – zajištění cílů veřejného zájmu u LČR“, jehož prostřednictvím Lesy ČR podporují a rozvíjejí veřejně prospěšné funkce lesů.

Orel mořský na revíru „Temník“

Dne 4. 6. 2014 proběhlo Agenturou ochrany přírody a krajiny a CHKO Žďárské vrchy v Kraji Vysočina kroužkování orla mořského (*Haliaeetus albicilla*), který si vybral místo pro hnízdění na revíru Temník

na LS Ledeč nad Sázavou. Kroužkování proběhlo za účasti pracovníků LČR s.p.

Orel mořský zde na revíru hnízdí již několik let. Letošní rok si však musel postavit hnízdo o kousek dál, než bylo jeho původní hnízdiště, protože byl při nasedání na hnízdo vyrušen prací v soukromých lesích. Kroužkování probíhá tak, že do koruny stromu vyleze zkušený stromolezec se speciální lezeckou výbavou. Odchytí mláďata

na hnízdě a dá je do pytle, který pošle dolů. Na zemi ornitologové mláďata okroužkují a pošlou je zpátky do hnízda.

Orel mořský (*Haliaeetus albicilla*) je velký druh dravce z čeledi jestřábovitých, patřící k největším žijícím orlům vůbec. Žije v blízkosti vod na rozsáhlém území Evropy a Asie a živí se převážně rybami a ptáky. V minulosti z mnoha oblastí Evropy zvláště v důsledku lidského pronásledování zcela vymizel, od 80. let 20. století však začala jeho početnost opět stoupat a postupně obsadil řadu původních hnízdišť. Orel mořský je největší evropský orel a největší dravec vyskytující se v Česku. Délka jeho těla dosahuje 76 – 92 cm a v rozpětí křídel měří 190 - 240 cm. Hmotnost u samce je cca 4 kg, u samice 7 kg. Zbarvení je tmavohnědé, jen ocas bílý, případně i jiné světlejší oblasti na hlavě a krku. Za letu se snadno pozná podle charakteristického vzhledu dlouhých širokých křídel s dlouhými ručními letkami. Ocas je klínovitý, jeho zbarvení se v průběhu života výrazně mění. Přechází od hnědé mladých ptáků, přes hnědobíle mramorovanou k bílé barvě s hnědými okraji rýdovacích per u pohlavně dospělých jedinců. Podobně postupně světlá starším ptákům nejen hlava a hrud', kde může původní hnědá (bíle kropenatá) barva přejít až do hnědožluté, ale i zobák, který z hnědé přechází v jasně žlutou. Neopeřené nohy jsou žluté. Samec a samice se navzájem liší pouze velikostí.

Den s LČR

Lesní správa Kácov uspořádala v úterý dne 5. 6. 2014 od 8,30 hodin v lesním komplexu Klenek akci nazvanou „Den s LČR.“ Zúčastnilo se jí celkem 140 dětí, převážně ze Základní školy a mateřské školy Kácov a 30 dospělých.

Protože se akce účastnily děti různých věkových skupin, byly vyznačeny 2 trasy a jejich náročnost i obtížnost úkolů na jednotlivých stanovištích byla přizpůsobena věku dětí. Účastníci, kteří byli rozděleni do tříčlenných družstev, si mohli na předem připravených trasách ověřit své znalosti přírody i fyzickou zdatnost.

Po zvládnutí všech úkolů na 24 stanovištích následovalo společné opékání špekáčků a všechny děti byly odměněny malými dárky.

Oprava a modernizace lesní cesty Pod hradiskem

Lesní dopravní síť je po lesních porostech sloužících k produkci dříví další důležitou složkou, patřící na spravovaném území do majetku LČR, s. p. Každoročně se vynakládají prostředky k její údržbě a modernizaci. Z ekonomického hlediska je důležité co největší zpřístupnění lesních porostů, což znamená rozšíření hustoty dopravní sítě. Tímto krokem snížíme náklady jak na pěstební činnost, tak těžbu a přiblížování dříví.

Lesní cesta Pod hradiskem se nachází na revíru Višňové, Lesní správa Znojmo, mezi obcemi Mikulovice a Višňové. Začíná u vodního toku Křepička severozápadně od vodní nádrže Dunajovice, odtud vede údolím Stupešického potoka a v km 1.080 se odklání jižním směrem, kde se napojuje na další lesní cestu Brudecká (zde již proběhla údržba a oprava v minulém roce).

Účelem této stavby nyní byla modernizace a oprava stávající lesní cesty a její prodloužení do nepřístupné části lesního porostu. Celková oprava a modernizace proběhla v délce 1 713 m, přičemž šířka v koruně je cca 3,5 m a neméně důležitá se jeví délka prodloužení ze stávající linky o 728 m. Čela příčných objektů jsou zhotoveny z lomového kamene, nátoky a odtoky do trubních propustků jsou z kamenné rovnaniny. Jelikož cesta vede již zmiňovaným údolím, bylo nutno řešit přítok vody z bočních strží při přívalových deštích proto byl zbudován dřevěný práh s kamennou rovnaninou. Spodní průsak vody v úpatí údolí je vyřešen travivodem vyústěným do Stupešického potoka. Dalším zbudovaným prvkem je průleh v místech, kde nebylo možné z hlediska malého spádu umístit trubní propustek. Zemní pláň byla vyprofilována do jednostranného příčného sklonu 4 %, zpevněna štěrkodrtí a zhutněna. Povrch cesty je zakalen lomovou drtí. Na stavbě je použit přírodní materiál a tím cesta architektonicky ladí s okolím.

Touto stavbou se podařilo zpřístupnit další část lesních porostů jak pro řádné obhospodařování, tak i turistice a případné nutnosti zásahu požární techniky.

Karel Řezáč
technický pracovník pro HIM,
LS Znojmo

Den s Lesníkem

Dne 10. června 2014 Lesy ČR, s. p., Krajské ředitelství Jihlava, spolu s Odborem životního prostředí a Odborem školství, kultury a tělovýchovy magistrátu města Jihlavy uspořádaly pro děti z mateřských škol z Jihlavy Den s Lesníkem. Za krásného slunečného dne si děti z mateřských škol v Jihlavě mohly projít naučnou trasu v příměstském parku Malý Heulos, kterou pro děti nachystali lesní pedagogové LČR.

Na trase děti čekalo celkem šest zajímavých stanovišť. Na prvním se děti seznámily s lesem, dozvěděly se, jak běží čas lesu a jak běží čas lesníkovi, co se v lese smí a co nesmí a co do lesa

nepatří. Na druhém stanovišti bylo pro děti připraveno něco z myslivosti, určovaly druhy zvěře a dozvěděly se mnoho zajímavých informací o zvěři a péči o ni.

Dále pokračovaly ke stanovišti o ochraně lesa, kde se účastníci dozvěděli něco „kúrovci“ a vyrobili si zde ptačí budku nebo krmítko, které si odnesly na školní zahradu. Dále děti poznávaly stromy a rostliny, co rostou v našich lesích. Asi nejvíce děti zaujalo stanoviště s dřevorubcem,

kde byla připravena ukázka těžby dříví s motorovou pilou a kde si děti vyzkoušely měření dříví pásmem, průměrkou či zarážení číslavačkou. Na dalším stanovišti čekal kočár a pár tažných koní, kteří předvedli přibližování dříví v lese. Na konci trasy byla pro děti nachystaná sladká nebo věcná odměna. Akce se zúčastnilo celkem 120 dětí.

Historické hospodaření v oblasti Hodonína

Lesy v oblasti Hodonína se nacházejí v nadmořské výšce 165-190 m nad m. a spadají do Ratíškovické pahorkatiny v oblasti Dyjsko-moravské pahorkatiny. Reliéf je zde plochý, mírně zvlněný, v detailu členěný jen velmi nízkými dunami a mezi-dunovými depresemi. Geologické podloží tvoří terciární jíly nebo štěrkopísky, říční terasy s polickými a psamitickými bazickými sedimenty, na něž byla v holocénu naváta vrstva křemenitých písků. Oblast je zařazena do teplé až suché klimatické oblasti, kterou pokrývají smíšené listnaté lesy. Dominantním typem vegetace jsou panonské teplomilné doubravy na písku s převládajícím lesním typem 1S3.

Historický vývoj hospodářské úpravy a lesnického obhospodařování lesů v „Hodonínské důbravě“ První zařízení hodonínských lesů je datováno v roce 1761, provedli ho Antonín Oppitz a František Flameck. Následné zařízení bylo provedeno v roce 1811 a zavedlo pro veškeré hodonínské lesy hospodářskou skupinu nízkého lesa s obmýtím 28 let. Byl to osudný krok, protože zde začaly

vznikat rozsáhlé holiny, které byly vlivem sucha, ponrav a tlaku zvěře velice obtížně zalesnitelné. Sotva uplynulo první obmýtí, zjistilo se, že je velmi nízké, zvláště pro tvrdé dřeviny, a byla snaha si vypomáhat zakládáním menších obnovních prvků. Zařízení z roku 1851 již z výše uvedených důvodů stanovuje obmýtí 36 let a roku 1864 ho navyšuje na 40 let. Zařízení z roku 1907 vyhotovené panem

Vodičkou stanovuje jasný cíl, a to převést během následujících 80-ti let les nízký na les vysoký a zvýšení obmýtí u pařezin na 40 let a kmenovin na 100 let (pařezina neboli výmladkový způsob hospodaření využívá k obnově lesních porostů schopnost některých dřevin vytvářet pařezové a kořenové výmladky). V současné době je v oblasti „Hodonínské Dúbravy“ cca 200 ha těchto původních pařezin, ve kterých je s ohledem na jejich špatný zdravotní stav nutné začít neodkladně s obnovou. Zde ovšem podnik Lesy ČR naráží na střet zájmů s orgánem ochrany přírody, která od 1. 4. 2014 vyhlásila část této oblasti národní přírodní památkou o výměře 776 ha a požaduje v ní navýšit obmýtí u dubu až na 160 let.

Vývoj hospodářského stavu lesa Les Dúbrava zaujímal asi 4 000 ha. Ještě počátkem 19. století byl porostlý duby až 400 let starými. Když byl roku 1787 les osvobozen od pastvy dobytka, začal kolem něj nadlesní Martin Kogel zřizovat plot a tím byl les vlastně přeměněn na obor. Ta pak sloužila k chovu jelení zvěře pro císařskou honitbu. Poněvadž však oplocení vyžadovalo značné množství dubových kmenů a nemalé finanční náklady, byla provedena jen část oplocení a ostatní hranice byly zajištěny hlubokými příkopy, které zároveň sloužily jako zábrany proti pasení dobytka a krádežím dřeva.

Jak již bylo řečeno, od roku 1811 začaly vznikat vlivem těžby rozsáhlé, těžce zalesnitelné holiny, na kterých se začalo přecházet z obnovy pomocí pařezové výmladnosti na obnovu umělou. Místo dubu se přešlo k pěstění borovice lesní, která lépe snášela škody suchem, mrazem, okusem zvěře a dobytka. V roce 1844 nechal vedoucí lesní hospodář Heinisch provést první lesní kulturu tzv. polařením, a to kulturu borovice lesní s brambory sazenými mezi řádky. Roku 1851 uvádí lesní Heinisch, že tato kultura přečkala nepříhodné klimatické výkyvy a že byla lepší, než z plné sadby. Když se poznaly blahodárné účinky tzv. polaření v tomto suchém kraji, začalo se toto provádět systematicky, oboráváním volskými potahy.

Do roku 1906 se hospodařilo hospodářstvím pařezinovým a veškeré umělé zalesňování směřovalo k zalesnění rozsáhlých holin a doplnění prořídých pařezin. Doplnění pařezin se dělo tak, že pařezina ihned po setnutí byla přeorána a do brázd vysety žaludy. Tyto plošky však trpěly velice okusem zvěře (hlavně divokým králíkem) a také již v této době jsou mapovány nemalé ztráty na zalesnění způsobené žírem ponravy chrousta obecného a maďálového. A tu opět roku 1911 přišel neblahý příkaz z Vídně (podobně jako v roce 1811), ve kterém nařídil inspekční úředník, aby se v pařezinách kácelo pilou a ne sekerou. Následkem toho mnoho pařezů nevymladilo, pařeziny ještě více prořídly a holiny se zvětšovaly. Další negativní vliv měl na vývoj lesa lesní personál, který v „Doubravě“ působil od roku 1911 až do konce I. světové války. Byli to lesní hospodáři, kteří pocházeli z alpských zemí a neznali místních podmínek zde prováděli rozsáhlé na sebe navazující i více než 60 ha holiny.

V takto neutěšeném stavu připadly lesy po válce do majetku Československé republiky. Aby se mohl řešit tento letitý problém, začaly se tyto holiny pronajímat obyvatelům na dobu 2-5 let. Nájemce vykopal pařezy, překopal plochu a první rok ji celou užil k pěstování brambor. Druhý rok se vysázely do řad vzdálených od sebe 1,20 m žaludy (3 – 4 q na ha) a každé 3 m byla přidávána 2letá bříza ke

zvýšení ochrany mladého dubového porostu před mrazem. V takto založených kulturách směl nájemce vysázet jen jednu řadu brambor a následně po dobu čtyř let ji musel okopávat.

Tímto způsobem se v „Dúbravě“ hospodařilo až do konce II. Světové války, kdy následně začíná kolem roku 1956 éra těžké mechanizace s celoplošnými přípravami půdy, klučením pařezů a jejich následné ukládání do valů, které jsou v porostech patrné také doposud. Tento způsob obnovy lesních porostů pokračoval až do roku 1999, kdy se postupně začalo přecházet na pruhovou přípravu půdy (disková fréza, popř. oddrnovací pluh) s následnou řádkovou sítí dubu letního (slavonského), popř. jamkovou nebo štěrbínovou sadbou.

Pavel Navrátil

revírník, LS Strážnice

Včelaření v lesích na Hodonínsku

Včelaření patří mezi nejstarší obory lidské činnosti. Jeho předmětem je chov včely medonosné. Nejdůležitějšími výstupními produkty jsou med, vosk, propolis, pyl, mateří kašička a včelí jed. Významným „vedlejším produktem“ včelařské činnosti je opylování rostlin. Med byl hlavním a nejrozšířenějším sladidlem v evropské kuchyni prakticky až do zavedení průmyslové výroby cukru a i v dnešní době zůstává nedílnou sladkou součástí snad každé domácnosti.

Okolí Hodonína nabízí ke včelaření vynikající přírodní podmínky. Vyskytují se zde jak rozsáhlé kultury zemědělských plodin, tak především množství lesních porostů, poskytujících včelám dostatečnou pastvu po celou vegetační sezónu. K hlavním medonosným dřevinám v tomto regionu patří především lípa a akát, za nimiž se v době květu stěhují desítky kočovných včelařů z širokého okolí. Na území revíru Dubňany, který

tvoří komplex lesa o rozloze 1 700 ha mezi městy Hodonínem a Dubňany, se včelařením na stabilních včelnicích zabývá zhruba sedm včelařů s celkovým počtem 110 včelstev. Nárazově v době květu akátu a lípy stoupne toto číslo až na cca 400 včelstev. Tito včelaři jsou rozmístěni především v oblastech s vyšším zastoupením medonosných dřevin, ale i tak jsou včely schopné bez problému dolétnout do všech koutů revíru. Tímto je zajištěno dostatečné množství opylovačů pro hmyzosubné rostliny, především pak pro lesní dřeviny, což je důvod, proč jsou řádní včelaři v lese vítáni.

Včelaření využíváme také v programu lesní pedagogiky, kde se při jedné z obvyklých zastávek naučného okruhu v okolí hájenky v Hodoníně – Červené domky nachází osm včelstev. Děti se zde seznamují kromě včelaření i s dalšími úkoly lesnickovy činnosti, jako je pěstování lesa, jeho těžba, ochrana, poznávání dřevin, rostlin a v neposlední řadě také myslivost.

Ing. Petr Šťastný

revírník, LS Strážnice

Lesy Džbánu na Žatecku a Lounsku

Krajinný a přírodní fenomén „Džbánsko“ se nachází na území okresů Louny, Rakovník a Kladno s přibližným plošným vymezením mezi spojnicemi Louny, Kladno a Měcholupy. Tato přírodní jedinečná oblast je nazvána podle svého nejvyššího terénního vrcholu - bodu plošin s názvem „Džbán“ s nadmořskou výškou 536 m.

S ohledem na krajinnou a přírodní jedinečnost byl zřízen k 1. 5. 1994 Okresním úřadem v Lounech Přírodní park Džbán s celkovou výměrou 41 578 ha s posláním zachování rázu krajiny křídové tabule s významnými přírodními a estetickými hodnotami, zejména s ohledem na jedinečnou geomorfologii území, lesní porosty, charakteristickou flóru, faunu a rozptýlenou mimolesní zeleň při umožnění únosného

využívání člověkem.

Území Džbánu je tvořeno Rakovnicko-kladenskou pahorkatinou s převládající nadmořskou výškou 300-400 m a charakteristickým geologickým podkladem, který je tvořen různými druhohorními opukami vzniklými jako usazeniny křídového moře s mocností 30-60 m. Jedinečný typický krajinný ráz je dán především tektonickými procesy vyzdviženou tabulovou plošinou, která je erozí rozčleněna údolními rýhami. Další zvláštností této oblasti vedle reliéfu krajiny jsou silně vápnité humusokarbonátové půdy - červenky využívané pro pěstování chmele v nejznámější světové oblasti pěstování chmele.

Výše uvedená zjednodušená charakteristika geografických, geomorfologických a geologických poměrů na Džbánsku s významným faktorem vlivu krušnohorského srážkového stínu mají pochopitelně vliv na složení vegetace této oblasti. Vyskytují se zde společenstva stepní a teplomilná, skalní druhy, druhy podhorské i horské, druhy slatinné a rašeliništní a především je potřeba zdůraznit květenu lesní. Nejvýznamnějším společenstvem Džbánu jsou samozřejmě lesy plošně tvořící 65-75 %. Význam lesnatého Džbánu jako přirozeného spádového útočiště obyvatelstva pro krátkodobý rekreační pobyt je umocněn polohou oblasti mezi dvěma průmyslovými územími - Severočeskou hnědouhelnou pánev zahrnující Mostecko, Chomutovsko, Duchcovsko, Bílinsko a Teplicko a mezi Kladensko-rakovnickou pánev zahrnující Kladensko, Rakovnicko a Slánsko.

Současné lesní pozemky s porosty v majetku státu na Žatecku a Lounsku obhospodařují Lesy České republiky, s. p., svou organizační jednotkou Lesní správou Žatec se sídlem v Žatci. Před transformací lesního hospodářství po r. 1989 to byly tehdejší organizace státních lesů a jako poslední Severočeské státní lesy v Teplicích, Lesní závod Žatec a z toho je patrná určitá kontinuita obhospodařování lesů Džbánu. Do r. 1981 spadaly tyto lesy do Lesního hospodářského celku Domoušice, přičemž byly obhospodařovány Lesní závodem v Domoušicích se sídlem v Domoušicích a později v Žatci. Lesní

hospodářský celek Domoušice vznikl k 1. 1. 1956 z bývalých majetků majících vztah k oblasti Lesní správy Žatec:

- Schwarzenberských velkostatků - Postoloprty /statek Selmice/, Cítoliby /statek Divice, Solopysky, Vršovice, Velké Lipno, Nový Hrad/
- Soukromého velkostatku - Tuchořice, Dobříčany, Měcholupy, Svojetín, Krásný Dvůr, Liběšice
- Městského velkostatku Žatec
- Církevní velkostatku Dolní Ročov-Líšťany
- Soukromého velkostatku Líčkov
- Obecních a soukromých drobných lesů

Po politických a společenských změnách v r. 1989 přešly některé lesní pozemky na základě zákonů č. 229/91 Sb. (zkráceně „o půdě“-restituční/ a č. 172/91 Sb. (zkráceně „o obcích“) do vlastnictví soukromých osob a obcí. Po těchto změnách včetně změn vnitřních organizačních obhospodařuje Lesní správa Žatec 6 760 ha ve 161 lesních odděleních západní části území Džbánu, což představuje 49 % její celkové výměry. Zjednodušeně jde o lesy Džbánu v majetku státu západně od spojnice Louny – Hříškov – Vinařice – Ročov - Třeboc. Pro představu jsou to lesy spadající organizačně pod 5 revírů – Velká Černoc, Evik, Nečemice, Tuchořice a Selmice táhnoucí se od Sádku a Deštnice přes Nečemice, Třeskonice a pokračující přes Pnětluky, Konětopy, Solopysky, Domoušice po Novou Ves a Ročov. Les se zde nachází především na vrcholových rovinách (proto místní názvy Tuchořická, Kounovská-Domoušická rovina) nebo je vytlačen intenzivním zemědělským hospodařením do krátkých prudkých, ale táhlých strání, skal, roklí a údolí (např. známé lesy „ Na Podlesí“).

Při hospodaření v lesích Džbánu jsou respektovány výše uvedené přírodní podmínky, z nichž nejpodstatnější je vláhový deficit daný známou skutečností, že Žatecko patří k nejsušší oblasti Čech. Výše těžeb a výchovy se řídí platným lesním hospodářským plánem, který je zpracováván vždy pro desetileté období. Při obnově lesních porostů, v kterých jsou zastoupeny všechny středoevropské jehličnaté i listnaté běžné druhy dřevin s převahou jehličnatých, jsou uplatňovány jemnější obnovní postupy, především s ohledem na vláhový deficit, hospodářský způsob násečný. Jsou respektovány všechny mimoprodukční funkce lesa jako rovnocenné funkci produkční a to především funkce půdoochranná, klimatická, krajinná, vodohospodářská a rekreační. Je maximálně podporována a využívána přirozená obnova lesů a uplatňována především u dřevin smrk, borovice a modřín hojně zastoupených v mateřských porostech. Podíl listnatých dřevin jako melioračních a zpevňujících činí při obnově porostů minimálně 25%. Z listnatých dřevin jsou zalesňovány hlavně dřeviny buk, dub, javor, jasan a lípa. Zastoupení dřevin při obnově vychází z hospodářských souborů ve schváleném lesním hospodářském plánu respektující i přirozenou skladbu lesů Džbánska.

Je pochopitelné, že dnešní druhová dřevinná skladba lesů Džbánu je lidskou činností-generacemi lesních hospodářů a vlastníků pozměněna. Z pohledu vlastnického se dá říci, že o co méně jsou tyto lesy přirozenější, o to vyšší a kvalitnější mají hektarovou dřevní zásobu přinášející vyšší hodnoty finanční. Cílem lesnického hospodaření je na prvním místě zachování a posílení jedinečností, zvyšování druhové rozmanitosti a stability lesních porostů Džbánu.

Lesní správě Žatec vzniklé k 1. 11. 1992 se daří zvyšovat druhovou porostní pestrost, současně zvyšovat porostní zásoby dříví a stabilitu porostů při respektování stanovištních poměrů. Při umělé obnově je využívána v maximální míře příprava půdy oddrnovacími pluhy a štěrbínová výsadba sazenic pro zvýšení ujmavosti výsadeb a snížení ztrát vytvořením příznivějších vláhových podmínek pro vznikající lesní kultury. Velmi důležitou hospodářskou činností je péče o založené lesní kultury spočívající v ochraně proti buření (vyžínaní ploch, odstraňování nežádoucích plevelných dřevin) a proti zvěři (oplocování, nátěry repelentními přípravky) do zajištění porostů. Od stadia mlazin je prováděna včasná a dostatečně intenzivní výchova v mladších porostech do 40 let a starších nad 40 let. Při ní je upravována dřevinná skladba, zajišťována biodiverzita, kvalita a především stabilita porostů. Zpevňování porostů vůči abiotickým vlivům, především bořivým větrům, je velmi důležitý úkol i z hlediska bezpečnosti produkce. V každém roce několikrát jsou i z důvodu dříve uvedených geomorfologických poměrů lesy Džbánu vystaveny zkoušce odolnosti proti silným přepadovým větrům od západu a severozápadu.

Závěrem je nutno připomenout, že lesy Džbánu jako vrcholné složité rostlinné společenstvo (fytocenóza) v krajině nezastupitelné se neustále v prostoru a času mění a potřebují neustálou péči a ochranu člověka-lesního hospodáře, aby bylo naplňováno jejich poslání po všech stránkách. Jistě se o to budou snažit i generace dalších hospodářů pro zachování této jedinečnosti Žatecka a Lounska, kterou Džbán bezesporu je.

Ing. Pipek Rudolf
lesní správce LS Žatec

Semenářství na LS Luhačovice

V genofondu lesních porostů jsou obsaženy vlastnosti, které se v genech stromů zafixovaly v průběhu jejich dlouhodobého vývoje, a které se přenáší na následující generace. Jsou geneticky různorodé a tím i velmi důležité pro postupné přizpůsobování měnícím se podmínkám prostředí.

Lesní správa Luhačovice v současné době obhospodařuje 16 491 ha lesní půdy. Ze semenářského hlediska spadají lesní porosty do 2. až 5. LVS, PLO 38 Bílé Karpaty a Vizovické vrchy a PLO 41 Hostýnskovsetínské vrchy a Javorníky. Přestože lesní správa maximálně využívá potenciál stanovišť pro rozvoj přirozené obnovy s geneticky vhodnými dřevinami, musí zajistit, a to nejen pro své vlastní potřeby, zdroje

kvalitního sadebního materiálu známého, nejlépe místního původu. Pro získání potřebného množství kvalitního osiva je nutné v první řadě vytvořit dostatečnou semennou základnu ve všech porostech, které jsou pro sběr lesního osiva vhodné. Aby toho účelu bylo docíleno, musí lesní správa využít

obnov lesních hospodářských plánů ke zmapování a aktualizaci genetických zdrojů semenného materiálu.

Sběr semen a plodů se organizuje na základě odhadu úrody a schváleného plánu za neustálého vnímání změn počasí v průběhu roku, dále se přihlíží na umístění mýtních těžeb a s tím spojenou i sezónní dostupnost některých porostů. Sběr ze stojících stromů realizují profesionální trhačské firmy, které zajišťuje SZ Týniště nad Orlicí, sběr ze země provádí zaškolené fyzické osoby. Částečné riziko LS Luhačovice spojené se sběrem představuje přímé sousedství se Slovenskem, kdy se pravidelně setkáváme s překupníky s bukvicí. Jedno z největších úskalí v dnešní době je také motivace našich spoluobčanů, dětí a mládeže k samotnému sběru. Pro zajištění např. dostatečného množství žaludů musí být často povoláni ke sběru sami zaměstnanci školkařských firem.

Přesto všechno jsou v rámci luhačovické správy každoročně prováděny sběry v kvalitních uznaných porostech, kdy v selektovaných a identifikovaných zdrojích reprodukčního materiálu pravidelně sbíráme žaludy, bukvice, šišky smrku a douglasky, v posledních letech jsme sbírali i dužnaté plody jeřábu břeku. Sběr a výkup především bukvic a žaludů je z organizačního hlediska náročný, do procesu a to hlavně v semenných letech je angažována více jak polovina našich revírníků. Snaha lesní správy je koncentrovat tyto sběry především do genových základů GZ156 Vlára a GZ230 Strání, odkud i odchází největší objemy bukvic. Např. v semenném roce 2011 bylo vykoupeno více jak 1,5 tuny osiva, v loňském roce jsme překročili hranici 2 tun.

Současně je v porostech evidováno též 68 rodičovských stromů TR, JLD, DG, OSK, BRK, LPM KL, které jsou používány pro zakládání semenných sadů.

Co říci závěrem? Získávání kvalitního osiva lesních dřevin slouží nejen pro zajištění umělé obnovy lesních porostů, ale i k záchraně genofondu autochtonních dřevin. Odpovídající cílová skladba dřevinného složení se stává zárukou stabilních a kvalitních lesních ekosystémů.

Zakládání a obnova krajinných prvků Chřibů

Lesy České republiky, s.p., Lesní správa Buchlovice začaly v roce 2013 realizovat krajinotvorný projekt s názvem "Zakládání a obnova krajinných prvků Chřibů". Náplní projektu je zakládání nových

alejí ovocných nebo lesních dřevin, případně doplnění stávajících životaschopných alejí o nové stromy. Projekt se týká celkem 4 lokalit v k. ú. Buchlovice. Jedná se o 3 lokality v okolí hradu Buchlov s názvy Ostruživka I, Ostružinka II a Buchlov – Barborka a dále pak o lokalitu Březová.

V rámci tohoto projektu bylo v roce 2013 vysazeno celkem 62 ks bříz, 97 ks dubů, 97 ks

lip, 15 oskeruší a 90 ks jiných ovocných dřevin - původních odrůd jabloní, hrušní a třešní. Všechny vysazené stromky byly ochráněny proti poškozování zvěří dřevěnými kůly a pletivem. V rámci projektu

bylo ještě provedeno odborné ořezání stávajících vzrostlých ovocných stromů v alejích Ostružinka I a Ostružinka II.

Výsadbě nových stromů předcházelo odstranění hustých křovinatých porostů náletových dřevin, šípků, ostružin a jiné buřeny a obnova travního porostu.

Projekt "Zakládání a obnova krajinných prvků Chřibů" byl započat v květnu 2013 a jeho definitivní dokončení je plánováno na podzim 2014. Celkové náklady na realizaci projektu činí 763 tis. Kč. Z této částky představuje příspěvek z fondů Evropské Unie 525 tis. Kč a příspěvek ze Státního fondu životního prostředí 30 tis. Kč.

Realizací projektu dojde k obnově stávajících a založení zcela nových alejí ovocných a alejových lesních dřevin. Tyto nové krajinné prvky tak nahradí původní dožívající a rozpadající se aleje. Většina řešených krajinných prvků se nachází

v hojně turisticky navštěvované oblasti hradu Buchlova. Jejich návštěvu je možné spojit právě s návštěvou hradu, případně si ji zpestřit i procházkou po trase lesnické naučné stezky "Okolo Buchlova" s poutavými dřevěnými plastikami zvířete.

Popis fotografií:

- hrad Buchlov od lokality Ostružinka

- alej Buchlov - Barborka

Tradiční jarní Den s LČR v Opárenském údolí

V rámci své osvětové a pedagogické činnosti pořádala Lesní správa Litoměřice v sobotu 10. května akci Den s LČR v Opárenském údolí. Realizační tým lesní správy se zde tak jako při předchozích akcích sešel se spolupřáteli, kterými byli Místní lidová knihovna Kostomlaty, Správa CHKO České Středohoří, skupina historického šermu Páni z Kostomlat a další.

Poznávací a soutěžní trasa vedla od Malých Žernosek směrem na Opárno údolní turistickou cestou a bylo na ní třináct stanovišť, kde se lidé mohli seznámit nejen s lesem a jeho prostředím, ale i s lesnickými disciplínami, myslivostí, prací v lese a ochranou přírody v tomto regionu.

Na počátku trasy, po prezenci, obdrželi účastníci akce účastnické kartičky, papírové tašky na sběr přírodnin a jednoduché křížovky, kde byla

vyjmenována jednotlivá stanoviště a popsáno, co se na nich návštěvníci dozvědí. Ihned na začátku se seznámili s lesními rostlinami, keři a stromy. Přírodniny byly s odborným výkladem demonstrovány na

připravených ukázkách. Dále se účastníci obeznámili s obvyklými značkami v lese (piktogramy) a poté se vydali na další cestu. Na ní se střídaly v pestrém kaleidoskopu jednotlivá zastavení s tematikou lesnických činností, ukázkami lesních prací, mysliveckými trofeji a soutěžemi pro děti. Byly zde také k vidění ukázky výcviku záchranářských psů a sokolnictví, sbírky brouků, naučné panely o dřevinách, ptácích, zvěři a další a další zajímavosti.

Na nejmenší účastníky bylo pamatováno drobnými hrami a tvorbou vlastních výrobků z nasbíraných přírodnin a dřevěných korálů. Návštěvníci si též na vlastní kůži vyzkoušeli některé práce s lesnickými pomůckami, prověřili své znalosti a dozvěděli se nové informace o našem oboru. Poté již trasa mířila na louku u kempu Jordán, kde bylo zastavení poslední, a to občerstvení. Na ohni si naši hosté mohli opéct vuřty, které od nás i s dalším občerstvením obdrželi. Po svačině si ještě mohli vyzkoušet střelbu z luky, či potěžkat rytířské zbraně v táboře SHŠ Pánů z Kostomlat.

Bilance tohoto dne byla pro nás, pořadající, velmi příznivá. Nepršelo, návštěvníci měli o jednotlivé ukázky zájem a celkem se Dne s LČR účastnilo 638 návštěvníků, především rodin s malými dětmi.

Lesníkům se práce s přípravou a prezentací vyplatila, protože zase více lidí ví, co se v lese děje a jak se co z lesnického hlediska dělá. Příští Den s LČR na Lesní správě Litoměřice se bude opět konat v jarním období následujícího roku u Kostomlat pod Milešovkou na části Naučné stezky LČR Březina, kam vás zveme a těšíme se na vaši účast.

*Ing. Aleš Kryšpín,
LS Litoměřice*

foto: Miroslav Bláha, MK Kostomlaty pod Milešovkou

Lesní pedagogika na lesní správě Rumburk

Ve středu 15. 5. 2014 zástupci lesní správy Rumburk pan Tomáš Frinta, Ing. Miroslav Švihlík a Ing. Roman Kratochvíl navštívili mateřskou školu Motýlek v Krásné Lípě. Na místě proběhla beseda zaměřená na práce, které v lese vykonává revírník. Celé akce se zúčastnilo celkem 54 dětí.

Dětem bylo názorně ukázáno, jak se měří dříví a které pomůcky se k tomu používají. Děti si také vyzkoušely práci s lesnickou průměrkou, měřicí latí a lesnickým pásmem. Některé děti posloužily přímo jako „kmeny stromů“ a byly změřeny dle lesnických pravidel a následně také popsány.

Druhým bodem lesnické besedy byla přednáška o myslivosti, kdy pan Frinta dětem vysvětlil, jakým způsobem se zvěř v lese chová a jak

zvířata v lese vypadají. K výkladu přednášejícímu napomáhaly přinesené přírodniny, jako například kůže z lišky, pero z bažanta, lebka z prasete a mnoho dalších.

Na závěr Ing. Roman Kratochvíl a Ing. Miroslav Švihlík s dětmi probrali zábavnou formou her shánění potravy zvířat v lese pro přečkání zimního období.

Lesnická pedagogika se v našem kraji stává stále oblíbenější formou výuky a setkává se s velmi kladnou odezvou jak ze strany škol, tak ze strany rodičů.

Okénko do lesní pedagogiky

Nikoho pravděpodobně nepřekvapí, že lesní pedagogové, tak jak jsme již zvyklí z minulých let, i v tomto roce vystupují činnorodě, s nadšením a pracovním elánem. Nejinak tomu je i na našem krajském ředitelství LČR, s. p. Brno.

V únoru se uskutečnilo Druhé společné setkání lesních pedagogů Jihomoravského kraje 2014 v úzké spolupráci LČR, s. p., KŘ Brno a Ústavem pro hospodářskou úpravu lesů, pobočka Brno. Letošní setkání se odehrálo v přátelské atmosféře v Kaprálově mlýně nedaleko Ochozu u Brna a tuto příležitost, která se opakuje jednou do roka, si z důvodu výměny zkušeností a navázání nové spolupráce nenechalo ujít

27 lesních pedagogů z lesnických subjektů v rámci celé jižní Moravy. Společným tématem bylo zhodnocení pedagogických akcí za rok 2013, představení vizí a plánů jednotlivých lesnických subjektů pro rok 2014, zbudování nových naučných stezek a v neposlední řadě prezentace pomůcek lesní pedagogiky. Ze setkání a volné diskuse všech zúčastněných vyplynulo, že je třeba zaměřit se při práci lesního pedagoga na konkrétní cílové skupiny, praxe ukázala, že je efektivní věnovat se například jedné škole trvale a systematicky. Pro lepší spolupráci se základními a mateřskými školami se osvědčila přímá komunikace s učiteli. Jedním z konkrétních podnětů pak byla také nabídka a využití programu lesní pedagogiky pro pobyt dětí na škole v přírodě.

Čtvrtý ročník znalostní soutěže s mezinárodním kolem - YPEF (Mladí lidé v evropských lesích) se v rámci jižní Moravy konal v průběhu měsíce března. Za Lesy ČR jsme se na této soutěži podíleli jako strategický partner společně se středními lesnickými školami a Fakultou lesnickou a dřevařskou ČZU v Praze ve spolupráci s Českou lesnickou společností, která je současně organizačním garantem celé soutěže v České republice. Úroveň místních kol jsme zajišťovali vůbec poprvé, museli jsme tudíž během krátkého časového období dodržet na našem území maximální pokrytí a dostupnost

soutěžících z jednotlivých měst a obcí. Jednotlivá kola postupně probíhala dle přihlášených žáků a studentů v zasedacích místnostech budov - ÚHÚL, pobočka Brno ve spolupráci s KŘ Brno, Lesní

správy Černá Hora, Náměště nad Oslavou a Znojma. Jednalo se o soutěž v obecných přírodovědných znalostech pro tříletná družstva, v kategoriích 13-15 a 16-19 let. Přihlášení účastníci dle všeobecně stanovených pravidel nejprve absolvovali písemný teoretický test a poté si ověřili své vědomosti v praktickém poznávání dřevin, jejich pupenů a plodů, hornin, bylin, mysliveckých trofejí i stop zvěře a jiné. Jako třetí disciplína mohla být

zvolená nepovinná fyzická aktivita, např. hod šiškou na cíl, popř. řezání klády ruční pilou na čas. Vítězná družstva z každého kola postoupila do dalšího regionálního kola, které se v našem kraji uskutečnilo na SLŠ v Hranicích na Moravě. Vážíme si odvahy a odhodlanosti účastníků, kteří si přišli zasoutěžit a přejeme jim, aby uspěli i v konkurenci dalších úrovní soutěže, jako budou kolo národní a mezinárodní v Německu.

Důležitý a stěžejní dokument pro jednotnou strategii v lesní pedagogice - tzv. "Akční plán k jednotnému postupu pro realizaci lesní pedagogiky u lesnických subjektů v ČR na období 2014 – 2016" byl podepsán jedenácti zástupci dne 30. 03. 2014 u příležitosti konání Mezinárodního veletrhu Silva Regina 2014 v Brně. Veletrh probíhal ve dnech 30. 03. - 03. 04. 2014 a za LČR, s. p., KŘ Brno jsme se ve spolupráci s Ministerstvem zemědělství, a v hojném zastoupení ostatních lesnických subjektů, zúčastnili společného programu lesní pedagogiky. V pavilonu "Z" byl na ploše cca 200 m² pro předem pozvané děti z místních základních škol a také pro širokou veřejnost pečlivě připraven bohatý program. Školáci byli ihned po příchodu přivítáni trubači a v kinosálu shlédli krátký film s lesní tematikou. Poté se již rozdělení do skupinek vystřídali na stanovištích: "Mapy", "Měření lesa", "Myslivost", "Ochrana lesa" a "Pěstování lesa", kde jim zkušené lesní pedagogové předávali cenné informace. Na památku návštěvy veletrhu konaného na dané téma "Silva Regina 2014" si děti zasadily do květináčků semínka některých našich dřevin. Pro malé návštěvníky byly připraveny také disciplíny, ve kterých si mohli zažít vnímání lesa a přírody zážitkovou formou všemi smysly a v neposlední řadě kreativní činnost - malování vlastních puzzlů.

Pevně věříme, že jsme i my, lesní pedagogové, zasadili semínka do našich dětí, které zdárně vzklíčí a že jsme jim tak obohatili školní vzdělávání a zpestřili výuku. Rovněž doufáme, že jsme svým konáním podpořili vztah k lesu i estetickému vnímání přírody také u široké veřejnosti.

Co všechno lze najít v lese...

..se přesvědčili mladí hasiči při úklidu lesů kolem Skuhrova.

Co všechno lze najít v lese se přesvědčili mladí hasiči (děti ze Skuhrova u České Třebové), kteří společně s revírníkem Ing. Pavlem Fricem na počátku dubna uklízeli lesy kolem Skuhrovského kopce, a to konkrétně v části PR Třebovské stěny a podél naučné stezky Údolím Skuhrovského potoka.

O tom, co vše lze najít v lese, se psalo již mnohokrát a je to pro nás – lesníky – vždy stejně nepochopitelné, tak jako důvody, které k tomuto konání, tedy odkládání často i dosti objemných odpadů, naše spoluobčany vedou.

Nezbývá, než doufat, že Ti, kteří teď v lese uklízí jako děti, se nebudou ve zralém věku chovat jako někteří dnešní dospělí, kteří si les pletou se skládkou odpadů a že nebudou k těmto věcem lhostejní.

*Jana Trejnarová,
LS Lanškroun*

Památník včelích matek – regionální zajímavost výsledkem efektivní spolupráce

V lesích u města Svitavy, známých jako Brand, se za finanční účasti města (dotačně podpořeno z Programu rozvoje venkova, MAS Svitava) a Lesů ČR, s. p. (financováno z Programu 2020) podařilo vybudovat skutečnou regionální zajímavost – Památník včelích matek.

Základ celého nápadu leží na počátku 20. století, kdy na místě dnešního památníku měli původní němečtí včelaři zřízenou oplozovací stanici včelích matek. Na lesní louce byl umístěn dřevěný včelín, v jehož okolí bývaly během sezóny rozmístěny malé úlky – oplodňáčky, které sloužily k chovu včelích matek.

Z historických pramenů víme, že zde byl v roce 1932 vztyčen kamenný památník se jmény zasloužilých včelařů a zejména s věnováním Franzi Thomasovi, řediteli odborné školy tkalcovské

a vedoucímu včelařské stanice. Nápis byl krátce po II. světové válce poničen vyškrobáním. Stanice byla využívána i za dob socialismu, ale postupně o ni včelařský zájem utichl a vše bylo ponecháno napospas přírodě a vlivu občasných návštěvníků.

V rámci velkorysého projektu obnovy byl opraven nejen pískovcový kámen, ale i zchátralá studna, která se nyní pyšní funkčním rumpálem. Zbytek původní louky je upraven a doplněn o několik exponátů včelích úlů využívaných v průběhu minulého století. Tato část projektu vznikla zásluhou Lesů ČR. Dílem Mikroregionu Svitavsko je stavba nepřehlédnutelného dřevěného altánu, s ukrytou včelařskou symbolikou a nejednou zajímavostí ze světa včel.

Realizace památníku navazuje nejen svou lokalitou na spolupráci Lesů ČR s Městem Svitavy při budování naučné a fitness stezky v lokalitě příměstských lesů známe jako Brand.

19. ročník lyžařských závodů lesníků se konal v Rudě nad Moravou

Letošní lyžařské závody lesníků ve dnech 23. 1. - 26. 1. 2014 hostila na svém území LS Ruda nad Moravou. Pořadatelem byl jako každoročně SPAL-L (Sdružení pro aktivity lesníků – lyžařů).

Organizace se ujali pracovníci lesní správy spolu s dalšími dobrovolníky z řad lesníků a přátel lyžování.

Základnou pro většinu závodníků a organizační výbor se stal Poutní dům na Dolním Hedeči nad městečkem Králíky. Akce sestávala ze dvou soutěžních dnů. V pátek byl naplánován obří slalom a v sobotu běh na lyžích se střelbou na sklopné terče. Závodilo se ve věkových

kategoriích odstupňovaných po deseti letech.

Do organizace závodů ale vstoupil jeden vcelku významný faktor pro zimní sporty, a tím byl sníh. Když začátkem ledna nebylo v místě běžeckých závodů po sněhu ani památka, říkali si pořadatelé času dost. Když čtrnáct dní před závody byla zrušena Jizerská padesátka, říkali si pořadatelé, my závody uskutečníme. Ale když týden před závody bylo nad nulou i v noci, přírodní sníh jenom od 1200 m n. m. a i ten technický začal na sjezdovkách tát, začali se pořadatelé potit. Naštěstí meteorologický model hlásil na termín závodů citelné ochlazení a vedení Skiareálu Buková hora, kde se měl konat obří slalom, nešetřilo optimismem. Ovšem v běžeckém areálu na Svaté Trojici byl pouze sněhový poprašek a proto pořadatelé rozhodli, že jedinou možností, kde na Moravě uskutečnit běžkařské zápolení lesníků, je Praděd.

A tak se stalo něco neskutečného. V den, kdy začali přijíždět účastníci, je vítal zasněžený Poutní dům a v noci klesla teplota pod bod mrazu. Konečně jsme si mohli připadat jako na zimních závodech.

V pátek účastníky přivítal kvalitně upravený svah na Heroltické sjezdovce Skiareálu Buková hora, který ten den patřil jenom jim. Do branek se vydalo 69 mužů a 17 žen, závod se jel dvoukolově

a všichni závodníci se snažili podat na svahu co nejlepší výkon. Kdo nevyhrál, alespoň si užíval dvoukilometrového svahu, kvalitního zázemí a sněhu.

Večer na zájemce čekal lesnický večer o jesenické fauně a flóře, noční prohlídka kláštera, ale především příprava na druhý den závodů.

V sobotu ráno čekaly na závodníky přistavené autobusy, které je převezly na Švýcarsku, a odtud se již účastníci přesunuli na start běžeckého závodu, který byl u Kurzovní chaty tři kilometry pod Pradědem. Závodníky přivítalo krásné slunečné počasí, ale také čtrnáctistupňový mráz a čerstvý vítr, který prověřil odolnost každého z nich. 25 žen běželo osmikilometrový okruh, pro 83 mužů byla nachystána trať dlouhá třináct kilometrů. Jelo se na přírodním sněhu, který byl vzhledem k teplotám značně zmrzlý, a stopa byla tím pádem hodně rychlá. Během závodu se začaly povětrnostní podmínky měnit a závodníci, kteří startovali na konci závodního pole, si užili i odvrácenou tvář nejvyšší moravské hory. Na střelnici čekaly závodníky sklopné terče, na které se střílelo ze závodních vzduchovek, a vzhledem k mrazu nebylo tak jednoduché trefit se do černého. Za každou netrefenou ránu dostal závodník penalizaci 30 sekund. Každý se snažil zajet co nejlepší čas, ale zároveň bylo vidět, že si všichni užívají krásných scenérií jesenických hor. Po závodech následoval zpáteční přesun na Dolní Hedeč a je třeba ocenit disciplinovanost závodníků a organizaci pořadatelů, protože hlavně díky nim tato nejcitlivější část závodů dobře dopadla.

A pak už na všechny čekal jen závěrečný slavnostní večer s vyhlášením výsledků, předáním cen, fotografováním a rautem. Opět se dlouho do noci probíraly výsledky, obnovovala se stará přátelství a navazovala nová. A myslím, že nebudu hovořit jen za sebe, když řeknu, že většina lidí jezdí na tuto akci nejen za účelem sportu, ale také kvůli setkání s pohodovými lidmi, kteří se umí bavit a nepokazí žádnou legraci. Potkávají se zde lidé z různých lesnických a dřevařských firem z celé republiky, kteří si vždy mají co povědět. Každá akce potřebuje své dobrodince a pro SPAL – L jsou to tyto lesnické podniky: Lesy ČR, s. p., Vojenské lesy a statky ČR, s. p., a PDS s. r. o. Těmto firmám patří poděkování za dlouhodobou spolupráci. Pro pořádání samotných závodů je třeba ocenit i regionální sponzory, kteří přispěli penězi a cenami pro závodníky. A nejvíce chci poděkovat všem, kdo přispěli svou prací a časem. Je totiž příjemné vidět, jak se lidé semknou a nadchnou pro jeden podnik a uskuteční ho bez ohledu na čas a peníze.

A na úplný závěr jen drobná poznámka o tom, jak vrtkává je štěstěna při pořádání takovéto akce. Týden po uspořádání závodů byl na Pradědu vítr přesahující sto kilometrů za hodinu a sněhu ve stopě pomálu.

Kompletní informace o výsledcích jsou k dispozici na www.sportlesniku.cz.

Devatenáctý ročník závodů je minulostí a nezbývá než popřát pořadatelům toho dvacátého trochu lepší počasí a hodně sil, neb je jich zapotřebí. A vy všichni, kdo každoročně uvažujete, zda jet či nikoli, neváhejte a v roce 2015 přijďte.

Petr Skoček

Chlapák

Návštěvník lesa procházející se lesním porostem západně od Zastávky u Brna proti proudu potoka Habřina narazí po dvou kilometrech na levobřežní přítok, nepojmenovaný potůček či spíše stružku, která má v suchém období málo vody, tudíž nestačí ani do Habřiny dotéci. Tomuto půvabnému údolí se u nás říká Dlouhý žleb.

Na levém břehu rostou zbytky mýtního porostu občas podrostlého zmlazenými smrčky, na pravém zase porosty středního věku a vedle přibližovací cesty se pak poutníkovi postupujícímu do mírného kopce naskytne úžasný pohled na onoho "chlapáka".

Tento smrk je na revíru jistě největší. Lesníci jej v minulosti nechali přežít. Porost, ve kterém stojí, je stár 70 let, z toho tedy usuzují, že smrku by

mohlo být zhruba necelých 200 let. Výška stromu je 42 metrů, průměr v prsní výšce 133 centimetrů, vypočtená hmota úctyhodných 11,55 metrů krychlových. V osmdesátých letech ještě sloužil pravidelně jako hnízdiště černých čápů. Ti místo opustili s postupující obnovou sousedního porostu, na revíru však zůstali.

Generace lesníků smrk chránily a s pokorou o něj pečovaly. Rádoby ochránci dost nešetrně přitloukli do stromu dvě plechové tabulky se sdělením, že je strom chráněn. Lesníci to, ale věděli a nikoho nenapadlo jej skácet a jistě tomu tak bude i nadále. Poutník i houbař tak bude moci obdivovat co příroda vytvořila a člověk nepokazil.

Radim Urbánek

revírník, LS Náměšť nad Oslavou

Podkomorské lesy u Brna

V zákoně o lesích jsou legislativně ukotveny příměstské lesy. Dle této právní normy náleží do kategorie lesů zvláštního určení, u kterých je plnění mimoprodukčních funkcí lesa nadřazeno funkcím produkčním. To znamená, že produkce dříví není nejdůležitějším výsledkem hospodaření. Jako

příměstský les můžeme ale označit i les z kategorie lesů hospodářských, (produkce dříví je jednou z priorit), který se nachází v blízkosti města či aglomerace. Označení „příměstský“ je zde pak chápáno pouze jako charakteristika vyjadřující polohu lesa v krajině.

Tímto způsobem definovaný les najdeme také v blízkosti města Brna. Jedná se o komplex

lesních porostů, který je součástí rozlehlého přírodního parku Podkomorské lesy. Nachází se směrem na jih od Brněnské přehrady, v blízkosti městských částí Bystrc - Kníničky a Žebětín. Jde o lesní porosty ve vlastnictví České republiky, s právem hospodařit pro Lesy ČR, s. p., v územní působnosti Lesní správy Náměšť nad Oslavou, resp. v revíru Obora.

Revír Obora má rozlohu cca 1 600 ha pozemků určených k plnění funkcí lesa. Nejvyšší vrchol Kopeček dosahuje výšky 479 m n. m. Poněkud severněji se nachází Lipový vrch, na kterém stojí vysílač viditelný ze širokého okolí. Ve zdejších lesích pramení mnoho potoků a potůčků, náležících k povodí řeky Svratky. Nejvýznamnější jsou potoky Veverka, Vrbovec a Rakovec. Jsou zde převážně zastoupeny listnaté - dubové a bukové porosty s habrem a lípou. Významněji je pak zastoupen i smrk, který však v podmínkách revíru trpí václavkou a kůrovcem. Druhová a věková pestrost zdejších porostů je předpokladem výskytu různorodé flóry i fauny. Na území se trvale vyskytuje srnčí, mufloní i černá zvěř.

Blízkost velkého města, v jejímž důsledku dochází celoročně ke zvýšené návštěvnosti lesa, vyžaduje často specifický přístup lesního hospodáře v jeho každodenní péči o les. Při obnově porostů je kladen zvlášť velký důraz na přirozenou obnovu, kdy nová generace lesa vzniká pod ochranou mateřského

porostu a nedochází tak ke vzniku rozsáhlých holin, které návštěvníci lesa vnímají značně negativně. Zdařile rozpracovaný systém přirozené obnovy může naopak působit velmi esteticky. Typickým pěstebním opatřením je péče o stávající aleje a jejich obnova, případně zakládání alejí nových. Stejně tak péče o solitérní stromy (výstavky) odlišující se od běžných hospodářských jedinců druhově, tvarově či svou velikostí se jeví jako velmi žádoucí.

Při ochraně mladých lesních porostů bývá mnohdy negativním faktorem zvýšený pohyb lidí mimo lesní cesty. V takovém případě zpravidla dochází k sešlapávání půdního povrchu a obnažení kořenů dřevin s povrchovým kořenovým systémem s jejich následným napadením dřevokaznými houbami. Pohyb návštěvníků mimo lesní cestní síť může dále vést zejména v zimním období a v období kladení mláďat ke stresování lesní zvěře, která pak z důvodu nemožnosti uspokojovat své životní potřeby působí škody na lesních porostech tím, že okusuje mladé stromky nebo ohryzává kůru starších stromů.

Fenomén příměstských lesů je jejich intenzivní využívání k rekreaci. Pobyt v lese totiž navozuje u lidí celkové uklidnění organismu. Revír Obora navštěvují zejména pěší turisté a cykloturisté. Dalším lákadlem zdejšího lesa je možnost sběru hub a lesních plodů. Revírem prochází několik stezek, které jsou v případě dostatečného množství sněhu vhodné i pro běžecké lyžování. Známými turistickými cíli jsou například hrad Veverčí, areál Pohádky máje, Helenčina studánka či Ríšova studánka. Podpora rekreační funkce lesa na revíru Obora probíhala donedávna prostřednictvím Programu 2000 a nadále probíhá díky Programu 2020.

Na podstatné části území revíru je vyhlášena Evropsky významná lokalita Nad Brněnskou přehradou. Dále se přímo na území revíru nebo v jeho nejbližším okolí nachází několik zajímavých zvláště chráněných území - např. přírodní rezervace Krnovec, přírodní rezervace Jelení žlíbek či přírodní památka Žebětínský rybník. Všem zastáncům omezení hospodaření v lese z důvodu ochrany přírody bych zde rád připomněl, že mnoho zvláště chráněných území bylo vyhlášeno právě díky dlouhodobému lesnickému hospodaření našich předků. Zcela zásadní pro lesníka v příměstských lesích je otázka bezpečnosti návštěvníků. Z tohoto důvodu se odstraňují stromy ve špatném zdravotním stavu či jinak poškozené, nacházející se podél značených a frekventovaných cest. Veškeré hospodářské a zejména pak těžební činnosti musí být prováděny s maximálním ohledem na bezpečnost všech návštěvníků lesa.

Do budoucna lze vzhledem k postupující urbanizaci obyvatelstva očekávat nárůst významu všech příměstských lesů. LS Náměšť nad Oslavou je spoluautorem projektu „Koncepce rekreačního využití příměstských lesů města Brna“, jejíž zpracování iniciovalo Statutární město Brno. Cílem tohoto dokumentu je definice a popularizace příměstských lesů, návrh na úpravu vybraných lokalit, které mají sloužit veřejnosti k trávení volného času, ale i usměrnění návštěvníků lesa, jejich výchova a informovanost. Stále totiž přetrvává zásadní rozpor ve vnímání lesa odbornou veřejností a vlastníky lesa na straně jedné a návštěvníky lesa na straně druhé. Je na nás všech, abychom tento stav co možná nejdříve napravili.

Ing. Fučík Vojtěch

revírník, LS Náměšť nad Oslavou

Fotografie (shora dolů):

- Pohádka máje u Podkomorské myslivny

- Helenčina studánka s posezením k odpočinku

Jarní zastavení na Kraví Hoře

Zřícenina hradu Kraví Hora stojí na zalesněném skalnatém ostrohu nad soutokem řek Oslavy a Chvojince. Právě na tomto místě vytvořily Lesy ČR odpočinkové místo s informační tabulí popisující historii hradu a lesy v okolí, které jsou součástí Přírodní rezervace Údolí Oslavy a Chvojince. Celá akce byla financována z Programu 2020, který je určený k podpoře veřejně prospěšných funkcí lesa.

Hrad byl vybudován ve druhé polovině 14. století. Loupeživé nájezdy jejich hradní posádky těžce sužovaly okolí a nejvíce směřovaly proti majetkům třebíčského kláštera. K zániku hradu došlo buď během husitských válek, nebo při hromadné akci Moravských stavů proti loupežnickým hnízdům po roce 1440. Hrad byl na třech stranách obehnaný příkopem a valem a na čtvrté jižní straně byl chráněný strmým svahem

spadajícím k řece Oslavě, dnes již však připomínají jen části zdiva. Největším pozůstatkem hradu je

asi 6 metrů vysoké torzo mohutné válcové věže, části obvodové zdi a pozůstatky hranolové bašty. Z trojdílného paláce na východní straně zbyly jen propadliny sklepů a terénní nerovnosti.

Z Kraví Hory vede červená turistická značka do Náměště nad Oslavou přes Skřipinu, podél tzv. dlouhé Oslavy. Prochází nejromantičtější částí – peřejnatý úsek divoké Oslavy, kde cesta vede po skalách a za vyššího stavu vody je neprůchozí.

Na druhou stranu značka prudce klesá do údolí řeky Chvojince na Senoradský mlýn a pokračuje na vyhlídku Panorama, kde v polovině stoupání můžete odbočit ke zbytkům Ketkovického hradu.

Josef Homola

revírník, LS Náměšť nad Oslavou

Lesy ČR připravují realizaci projektu částečné redukce borovice kleče v CHKO Jeseníky

Na území Národní přírodní rezervace Šerák - Kepník, která tvoří jádrové území chráněné krajinné oblasti Jeseníky, bude letos zahájena realizace projektu „Redukce borovice kleče v NPR Šerák – Kepník. Cílem projektu je realizovat redukci kleče na vybraných lokalitách, provést šetrné odstranění vyřezané biomasy a monitorovat vliv zásahu na druhovou rozmanitost společenstev zdejší

arkto-alpínské tundry. Projekt byl zpracován v úzké součinnosti s pracovníky Správy CHKO Jeseníky

i dalšími dotčenými orgány státní správy a vychází z výsledků projektu VaV MŽP a následné vědecké studie řešitelského týmu Mendelovy univerzity v Brně. Projekt za více než 3 miliony korun bude realizován s podporou MŽP a fondů Evropské unie, v rámci Operačního programu Životní prostředí.

Kleč v CHKO Jeseníky

Na rozdíl od výskytu kleče v jiných pohořích (např. v Krkonoších) nebyla doposud původnost borovice kleče v Jeseníkách jednoznačně prokázána. Její současný výskyt je tedy zřejmě výhradně výsledkem úmyslné výsadby v minulosti. K zalesňování nejvyšších poloh Jeseníků vedla lesníky snaha o obnovu přirozené horní hranice lesa snižené pastvou skotu, regulování odtoku vody a ochrana proti erozi a vzniku lavin. Převaha zalesňovacích prací probíhala v období 1874 až 1928. Kleči se v podmínkách Jeseníků daří docela dobře a brzy splnila očekávání lesníků. Dnes zde roste na cca 142 ha a pokrývá necelých 13 % území nad horní hranicí lesa. S ohledem na výskyt některých unikátních přírodních hodnot je však v současné době na některých místech považováno za nutné ji částečně redukovat.

Projekt na zachování biodiverzity zvláště chráněného území

Odstranění porostů kleče může zlepšit stanovištní podmínky některých druhů rostlin a živočichů, ale je spojeno také s rizikem, které z pohledu lesníků, zodpovědných za stav svěřeného státního majetku, nelze podcenit. Po vyhotovení projektu VaV MŽP definujícího místa, kde může kleč kolidovat s dochovanými přírodními hodnotami, tedy Lesy ČR zadaly v rámci své Grantové služby studii na posouzení nejzávažnějších rizik, spojených s redukcí kleče v Hrubém Jeseníku. Studie zpracovaná řešitelským týmem Mendelovy univerzity v Brně byla dokončena v roce 2011. V návaznosti na výsledky obou studií byl ve spolupráci s pracovníky Správy CHKO Jeseníky zpracován projekt na redukci části porostů kleče v NPR Šerák – Keprník. Dalším zdrojem praktických informací byli pro jesenické lesníky pracovníci Krkonošského národního parku, kteří podobný projekt realizovali v letech 2010 a 2011.

Zahajovaný projekt, navazující na několik experimentálních výřezů kleče, organizovaných Správou CHKO Jeseníky koncem minulého století a v letech 2004 a 2010, je výsledkem mnoha jednání a terénních šetření. Zahrnuje likvidaci porostů kleče z 1,15 ha plochy na vrcholu Šeráku a ze 4 plošek o celkové výměře 1 ha z lokality Keprník. Šetrné odstranění vyřezané hmoty – největší problém předchozích zásahů, je technologicky vyřešeno ručním přitahováním odřezaných keřů na plachtách na předem vymezené plochy, z nichž bude hmota transportována mimo pozemky NPR a odvezena. Přibližně 100 tun vyřezané hmoty bude přepraveno lehkou vyvážecí soupravou na manipulační plochu Lesní správy Jeseník a necelých 200 tun biomasy z lokality Keprník bude, vzhledem ke špatné dostupnosti stanoviště, transportováno za pomoci vrtulníku na dočasné úložiště na Červenohorském sedle. Součástí projektu je i několikaletý monitoring 60 trvalých výzkumných ploch z pohledu stavu a vývoje vegetace a půdy. Týká se ploch dotčených zásahem v porovnání se stavem ploch v bezlesí a ploch zarostlých borovicí klečí.

Výsledkem společného snažení lesníků a ochránců přírody by mělo být získání informací o dalším možném vývoji ploch, z nichž bude borovice kleč šetrně a v souladu s platnými právními předpisy odstraněna.

Střelecký přebor „Memoriál Ing. Pavla Poláka“ v Písečné

Dne 10. května 2014 se uskutečnil již VII. ročník Střeleckého přeboru poboček České lesnické

společnosti na střelnici Sportovně střeleckého klubu v Písečné. Organizátor – Oblastní výbor ČLS Krnov, vždy osloví k realizaci střeleb jinou pobočku ČLS. V letošním roce se role hostitele ujala Jesenická lesnická společnost.

Celkem osm družstev z VLS Lipník n. B., Krnov, Jesenické lesnické společnosti, SLŠ Hranice n. M. a Ostravských městských lesů soutěžilo ve střelbě brokem na loveckém kole, vysoké věži

a malorážkou na biatlonové terče. Slavnostním nástupem všech účastníků, přivítáním soutěžících Ing. Josefem Kubačkou, předsedou oblastního výboru ČLS a Ing. Romanem Bajzou, ředitelem přeboru a předsedou JLS byl přebor zahájen.

V přátelské atmosféře za pěkného slunného počasí byly dosaženy následující výsledky:

Soutěž družstev:

Umístění	Družstvo	Vysoká věž	Lovecké kolo	Malorážka	Body celkem
1.	SLŠ Hranice	46	42	44	132
2.	VLS I.	44	48	38	130
3.	Krnov I.	41	39	48	128

Jen pro úplnost – vítězné družstvo SLŠ Hranice reprezentovali Zapletal, Pospíšil a Kandler, VLS I. Stiskal V., Kuchař a Stiskal R. ml. a Krnov I. Labaj P., Labaj L. a Rafaj.

Soutěž jednotlivců:

Umístění	Příjmení	Vysoká věž	Lovecké kolo	Malorážka	Body celkem
1.	Klásek	16	16	20	52
2.	Zapletal	17	17	16	50
3.	Labaj L.	15	16	18	49

A jak dopadly družstva hostitelské pobočky ? Družstvo JLS I. obsadilo šesté místo, družstvo JLS II. páté místo a v jednotlivcích obsadil 5. místo Terkovič, 10. Pánek, 13. Štencl, 14. Ščudla, 15. Řeha a 23. Novotný.

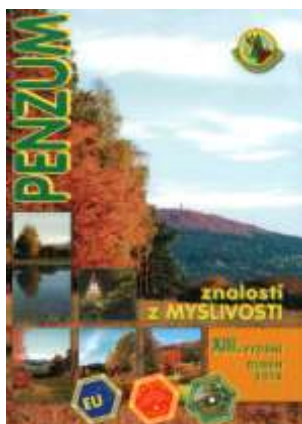
Všem soutěžícím patří poděkování za disciplinovanost, korektní vystupování a dodržování bezpečnostních předpisů při střelbě.

Poděkování patří i všem sponzorům akce: Vojenským lesům a statkům Lipník n. B., Lesům ČR Hradec Králové, Selské pekárně Jeseník, Pivovaru Holba Hanušovice, Česko-Slezské výrobní – Zlaté Hory, Trivium Trade – Zlaté Hory, TIS Lignum a LDF Rožnov p. R. a také Sportovně střeleckému klubu Písečná za umožnění střelby a poskytnutí komplexního zázemí.

Ing. Jaromír Latner, CSc.

Přírůstky v technické knihovně Ředitelství LČR

Penzum znalostí z myslivosti (XIII. vydání)

Třinácté vydání bohatě ilustrované publikace s dlouholetou tradicí, které je zaměřena na všechna odvětví myslivosti, je schváleno a doporučeno i jako učebnice pro studující, připravující se ke všem druhům mysliveckých a sokolnických zkoušek. Její součástí jsou i kontrolní otázky, soubor platných zákonů a vyhlášek vztahujících se k myslivosti a zkušební otázky žadatelů o zbrojní průkaz. Samostatnou přílohou je DVD obsahující video ukázky vábení zvěře, lovu zvěře drobné i spárkaté a stanovení věku ulovené zvěře, zvukové nahrávky loveckých signálů, pozdravů a vytrubování úlovku s průvodním slovem a data ve formátu PDF s plným zněním platných zákonů, vyhlášek a dalších předpisů souvisejících s myslivostí. Třinácté vydání Penza znalostí z myslivosti je aktualizováno zejména v oblastech obecné zoologie a legislativy.

Vydalo vydavatelství DRUCKVO, s.r.o., Praha, 2014.

Jelen sika - Přehled celorepublikových poznatků

Sborník ze semináře (Dubina u Karlových Varů, 16. 5. 2014), který byl pořádán Českou lesnickou společností, o.s., ve spolupráci s Vojenskými lesy a statky ČR, s.p., divizí Karlovy Vary, za finančního přispění Ministerstva zemědělství a s podporou Myslivosti, s.r.o., a České zemědělské univerzity v Praze.

Vydala Česká lesnická společnost, o.s., Praha, 2014.

Jelenovití na Šumavě

Autor knihy působil v letech 2004-2011 v zoologickém oddělení Správy Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava a zabýval se telemetrickým sledováním dvou druhů spárkaté zvěře - jelena evropského a srnce obecného. V knize přináší jak obecné informace o popisovaných druzích (charakteristika, rozšíření v Evropě a v České republice), tak údaje o jejich početnosti a výskytu na Šumavě, managementu jejich populací, potravních nárocích či predaci rysem. Pro čtenáře budou nejatraktivnější informace získané víceletým telemetrickým sledováním označené zvěře (prostorová aktivita, domovské okrsky, u jelení zvěře aktivita a chování v průběhu dne a roku, výběr prostředí). Text vhodně doplňují četné mapy

a grafy. Vedle jelení a srnčí zvěře autor věnoval pozornost i losovi evropskému (tento druh však nebyl telemetricky sledován) a okrajově též dvěma nepůvodním druhům spárkaté zvěře - daňkovi evropskému a jelenovi sika, kteří pronikají do okrajových oblastí Šumavy. Jelena siku lze považovat za potenciální nebezpečí kvůli jeho křížení s jelenem evropským.

Vydala Správa Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava, Vimperk, 2013.

Povídání o srnčí zvěři

Josef Drmota

Kniha "Povídání o srnčí zvěři" vychází z úspěšného titulu "Srnčí zvěř v našich honitbách" (Grada, 2007). Josef Drmota, vedoucí původního autorského kolektivu, tentokrát představuje čtenářům výrazně odlehčenou formou srnčí zvěř jako společníka člověka v ekosystémech současné kulturní krajiny. Jednotlivé kapitoly věnované biologii, etologii, početním stavům, mysliveckému chovu, lovu i ekonomickému významu srnčí zvěře doplnil řadou poznatků, zkušeností a zážitků z vlastní praxe. Odbornější části problematiky tím zpřístupnil nejen aktivním myslivcům a uchazečům o první lovecký lístek, ale především všem ostatním zájemcům o nahlédnutí do života tohoto hojného živočišného druhu.

Vydala Grada Publishing, a.s., Praha, 2014.

Zoologie

Vladimír Zicháček

Publikace je aktualizovaným vydáním oblíbené učebnice, vycházející z nejnovějších poznatků z oboru. Kromě systematického přehledu, morfologie, anatomie (u parazitických druhů včetně životních cyklů), obsahuje množství poznatků z fyziologie, životních projevů a rozšíření popsaných druhů, včetně zhodnocení významu pro člověka. Její součástí jsou rovněž inovované kapitoly z etologie a ekologie živočichů, fylogeneze orgánů a orgánových soustav, ochrany a výzkumu živočichů. Přináší i detailní přehled nejnovější literatury a internetových odkazů, doporučených zájemcům k dalšímu studiu, případně motivujících k studentské odborné činnosti nebo smysluplným volnočasovým aktivitám.

Množstvím názorných černobílých ilustrací a didakticky mimořádně hodnotných barevných příloh potěší každého milovníka přírody. V partiích přesahujících středoškolské požadavky učebnice motivuje k samostatnému studiu a k vlastní výzkumné práci.

Vydalo Nakladatelství Olomouc, s.r.o., Olomouc, 2012 (2. přepracované vydání).

Výcvik psa k dokonalé poslušnosti. Obedience krok za krokem

/z německého originálu "Obedience-Training. Schritt für Schritt. Mit positiven Methoden zum Turniererfolg" z roku 2009 (5., aktualizované a přepracované vydání)/

Imke Niewöhner

Kniha názorně a srozumitelně popisuje jednotlivé postupy při výcviku psa, např. základní postavení, chůze u nohy, přivolání, odložení, ovladatelnost na dálku, aportování... Postupy jsou doplněny barevnými fotografiemi.

Vydala Grada Publishing, a.s., Praha, 2013 (dotisk 1. vydání /1. vydání: rok 2012/).

Povodně a změny v krajině

editor: Jakub Langhammer

Kniha Povodně a změny v krajině přináší souborný pohled na aktuální otázky vztahů mezi povodněmi, krajinou a člověkem. Povodně jsou zde představeny v kontextu systému přírodních rizik jako jeden z významných činitelů ovlivňujících vývoj a současnou tvář krajiny i jako faktor ovlivňující lidskou společnost. Hlavní pozornost je věnována hodnocení vlivu změn v krajině způsobených činností člověka na průběh a následky povodní a možnostem využití přirozeného potenciálu krajiny k tlumení jejich extrémních projevů. Jednotlivé kapitoly zahrnují jak teoretické a metodické principy, tak zejména výsledky analýz a výzkumných prací, prováděných

autorským týmem v územích zasažených extrémními povodněmi.

První část publikace se zaměřuje na základní charakteristiku povodní a na snahu vyčíslit pomocí moderních postupů nebezpečí jejich vzniku. Zejména kapitola, výstižně nazvaná Fakta a mýty o povodních, shrnuje současné znalosti o této přirozené součásti vývoje krajiny. Druhá kapitola představuje prostřednictvím jedné či více případových studií vhodné metodické přístupy používané pro hodnocení povodňového rizika, jako je využití dálkového průzkumu země, Geografických informačních systémů či dendrochronologie, která přispívá ke snaze postihnout změny reliéfu vyvolané velkou vodou.

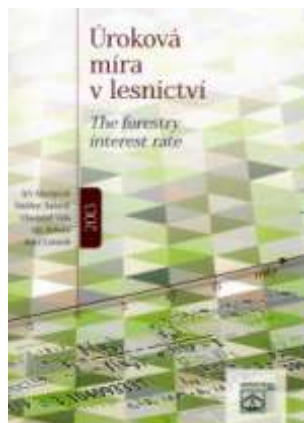
Ochránce přírody bude asi nejvíce zajímat třetí díl publikace, ve kterém se autoři soustředili na celou řadu dopadů, které povodně mívají na vývoj údolní nivy a dalších výseků krajiny. Rešerše popisující sukcesi vegetace v údolní nivě po extrémních záplavách stručně ale výstižně sumarizuje poznatky nejen z území ČR, ale i ze zahraničí. Neméně významné poznatky o dopadu člověkem vyvolaných změn v krajině na rozsah a průběh velké vody shromáždil autorský kolektiv v závěrečné části

publikace. Antologie na příkladech názorně ukazuje, jak můžeme kupříkladu úpravou toků v údolní nivě a pramenných oblastech zvýšit schopnost krajiny zadržovat vodu. Již dnes je zřejmé, že podobu budoucí krajiny určí územní plánování, jehož klíčové roli v protipovodňové ochraně je věnována poslední stať publikace. Knihu uzavírají poměrně rozsáhlé abstrakty všech příspěvků v angličtině. Kniha představuje v souborné podobě výsledky rozsáhlého výzkumu extrémních povodňových událostí, které v letech 1997, 2002 a 2006 zasáhly Českou republiku. Výzkum realizoval tým odborníků Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze a dalších předních českých institucí za podpory projektu Ministerstva životního prostředí VaV/SM/2/57/05 "Dlouhodobé změny porůčních ekosystémů v nivách toků postižených extrémními záplavami" a výzkumného záměru geografické sekce Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze MSM 0021620831.

Vydala Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, katedra fyzické geografie a geoekologie, 2007.

Úroková míra v lesnictví

Jiří Matějčiček, Dalibor Šafařík, Vlastimil Vala, Jan Sebera a Josef Lenocho

Výše úrokové míry má velmi podstatný, v některých případech až rozhodující vliv na výsledky dlouhodobějších ekonomických propočtů. Především v lesním hospodářství, které má řadu specifíků (např. délka produkčního cyklu...), je dosud nedostatečně teoreticky zdůvodněno použití konkrétní výše úrokové míry nejen v oceňování lesa, ale i v nejrůznějších dlouhodobějších ekonomických i investičních výpočtech. Analýzou tuzemské a zahraniční odborné literatury z lesnických vyspělých zemí usiloval kolektiv autorů o shromáždění argumentace k diferenciaci výše úrokové míry v závislosti na charakteru objektu a charakteru výpočtu

(v různých typech ekonomických kalkulací), aby v ní byly obsaženy pokud možno všechny důležité vlivy, jako je délka investice, riziko, inflace, likvidita atd. Předkládaná monografie představuje souhrn informací k problematice úrokové míry v lesnictví jako k jednomu z řady významných faktorů, které svojí přítomností v oceňovacích a ekonomických výpočtech podstatně ovlivňují výsledky a měly by vést k lepšímu pochopení role úrokové míry v dlouhodobých investičních výpočtech. Cílem monografie je podat co možná nejucelenější přehled na aplikaci úrokové míry jak z hlediska lesního hospodářství, tak i v souvislostech znalostí ekonomické teorie, mikroekonomie, finančnictví a v neposlední řadě etiky. Snahou autorů bylo též vyplnit mezeru v odborné lesnické ekonomické literatuře, jelikož tomuto tématu v našem prostředí nebyla dosud věnována rozsáhlejší práce.

Uspořádání obsahu publikace má logickou návaznost. Na kritické zhodnocení současné praxe používání úrokové míry navazuje pojednání o jejím specifickém charakteru v lesnictví. Autoři upozorňují na její vazbu s jinými ekonomickými pojmy, např. na klesající mezní účinek, podnikatelské riziko a inflaci. Na teoretický základ pak autoři navazují podrobným návodem postupů odvození

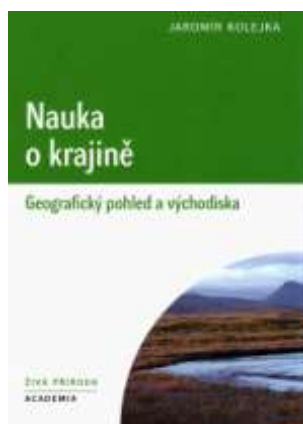
úrokové míry a souborem odstupňovaných úrokových sazeb podle typů výpočtů, které jsou aktuální pro znaleckou praxi i pro podnikovou ekonomiku.

Publikace vznikla jako jeden z výstupů řešení veřejné zakázky Ministerstva zemědělství ČR č.j. 109326/2011-MZe/VZ-102, jeden z výstupů prací dílčího úkolu výzkumného záměru "Les a dřevo - podpora funkčně integrovaného lesního hospodářství", dílčí záměr 05 "Optimalizace procesů zpracování dřeva a kompozitních materiálů na bázi dřeva" Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky, registrační číslo MSM 6215648902 05/05/02, a projektu NAZV QJ1220313 "Diferenciace intenzit a postupů hospodaření ve vztahu k zajištění biodiverzity lesa a ekonomické životaschopnosti lesního hospodářství".

Vydala Lesnická práce, s.r.o., Kostelec nad Černými lesy, 2013.

Nauka o krajině. Geografický pohled a východiska

Jaromír Kolečka

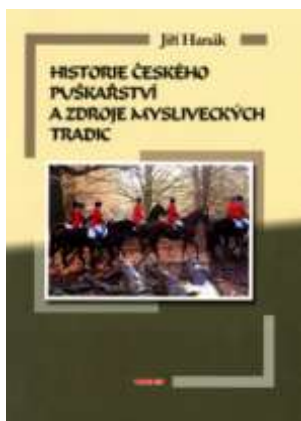
Publikace podává přehled soudobé geografické terminologie související se studiem krajiny. Rozpracovány jsou poznatky týkající se jednotlivých krajinných struktur, a to u krajiny přírodní i kulturní. Přehledně jsou zpracovány jednotlivé metody geografického studia krajiny: stacionární, expediční, laboratorní, distanční a jiné, zabývající se otázkami popisu stavu a dynamiky. Značná pozornost je věnována problematice tvorby krajinářské dokumentace: krajinným mapám a vícerozměrným modelům, ale také digitálním geodatabázím. Datové zdroje mohou být efektivně zpracovány pomocí nastíněných účelových expertních systémů. Na příkladech popisujících hodnocení krajinného potenciálu, přírodních rizik

a ekologické stabilizace jsou demonstrovány ucelené případy vstupů geografické nauky o krajině do krajinného plánování. V přílohách (apendixech) jsou teoreticky diskutované postupy demonstrovány na příkladech konkrétních území České republiky. Zde jsou rovněž prakticky přiblíženy postupy tvorby komplexních krajinných map a vedení historicko-krajinářského studia. Kniha je určena odborníkům zabývajícím se komplexním a odvětvovým studiem krajiny, kterým poskytuje jisté východisko z dosavadního terminologického a metodického chaosu. Může rovněž dobře posloužit studentům vysokých a vyšších odborných škol jako učebnice, případně zaujmout širší zainteresovanou veřejnost.

Vydalo Nakladatelství Academia, Středisko společných činností Akademie věd České republiky, v.v.i., Praha, 2013, v edici Živá příroda.

Historie českého puškařství a zdroje mysliveckých tradic

Jiří Hanák

Kniha mezinárodně uznávaného experta v oboru loveckých zbraní a střeliva je rozdělena do čtyř kapitol. První pojednává o zdrojích mysliveckých tradic, vývoji loveckých zbraní, způsobech lovu a mysliveckých pověrách. Druhá kapitola obsahuje vybrané osobnosti, které ovlivnily naši myslivost. V další kapitole, nazvané Myslivecké vzdělávání, zachytil autor myslivecké spolky, právní úpravu lovu a myslivecké organizace. Poslední kapitola se zabývá kulturními aspekty výkonu práva myslivosti. Závěr knihy tvoří výběr hesel z myslivecké mluvy, doplněný o názvy chorob zvěře. Dílo doplňuje a rozšiřuje znalosti uváděné v učebnicích myslivosti.

Vydalo Nakladatelství TeMi CZ, s.r.o., Velké Bílovice, 2011.

Zajíc - jeho život, chov a lov. Divoký králík - jeho život a lov

Otakar Kokeš

Kniha přináší formou souborné práce vše, co by měl každý myslivec o zaječí zvěři vědět. V zájmu úplnosti práce byla k souhrnné práci o zaječí zvěři připojena i monografie divokého králíka, neboť tomuto hlodavci byla v naší literatuře věnována doposud pouze jediná obsáhlejší studie od Oskara Fučíkovského, která vyšla pod názvem "Divoký králík" v Loveckém obzoru v roce 1912. Kniha je doplněna kapitolou Kuchyňská úprava zaječí a králíčí zvěřiny, kterou napsala Marie Kokešová.

Vydala Československá myslivecká jednota Zemského svazu Čechy, Praha, 1948.

Srnčí zvěř

Josef Nečas

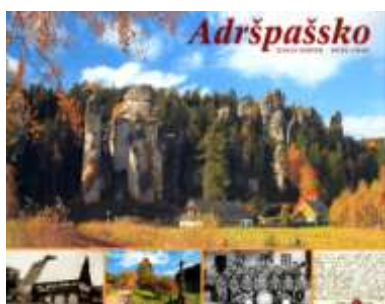
Kniha, která je další publikací v řadě monografií o spárkaté zvěři, ve své první části seznamuje čtenáře s biologií srnčí zvěře v rozsahu nutném k dobrému poznání jejího života, zejména s ohledem na životní prostředí a přizpůsobivost zvěře k jeho změnám. Probírá otázky původu, zeměpisného rozšíření, tělesné stavby, výživy, rozmnožování v přirozeném i kulturním prostředí a tělesného vývinu. Důkladná pozornost je věnována paroží, zejména jeho tvorbě v různých podmínkách, a chorobám zvěře. Ve druhé části knihy jsou zpracovány otázky chovatelské - stručná historie a základní předpoklady chovu, charakteristika honiteb, kmenový stav zvěře a jeho charakteristika, myslivecké plánování. Velmi podrobně jsou

probrány otázky průběžného odstřelu jakožto důležitého úseku chovatelského snažení, a to nejen srnců, ale i srn a srnčat, ovšem v úzké souvislosti s ostatními opatřeními v chovu. Ve statí probírající péči o zvěř se zdůrazňuje nutnost stálého zlepšování prostředí zvěře a uplatňují se nové osvědčené způsoby příkrmování i péče o zdraví zvěře. Dále jsou kriticky posouzeny vhodnost, možnosti a nutné předpoklady zlepšování stavu zvěře vysazováním zvěře cizí. Stručně jsou probrány otázky škod srnčí zvěří na lesních i zemědělských kulturách a způsoby jejich ochrany. Kapitola o lovu srnčí zvěře s jeho zvláštnostmi v různém prostředí je doplněna pojednáním o způsobech posuzování věku ulovené zvěře, o úpravě a hodnocení trofejí. Kniha je uzavřena zhodnocením národohospodářského významu chovu srnčí zvěře a přehledem vynikajících srnčích trofejí od nás i z ciziny.

Vydalo Státní zemědělské nakladatelství, Praha, 1963, ve sbírce Lesnictví a myslivost.

Adršpašsko

editoři: Tomáš Dimter a Pavel Lisák

Kniha je rozdělena do čtyř částí: Příroda (tato část obsahuje samostatné kapitoly věnované Adršpašským skalám), Historie, Kultura a lidé, Hospodářství a průmysl. Zatímco přírodovědné kapitoly postihují vývoj Adršpašska až do současnosti, texty o historii a životě místních obyvatel končí převážně rokem 1945. Jednotlivé kapitoly zachycují nejen specifické aspekty pojednávaného problému, ať už jde o geomorfologii oblasti, vzácné

živočišné nebo rostlinné druhy, školství, rozvoj průmyslu, ale snaží se současně nahlížet na Adršpašsko jako na organický celek. Proto editoři v knize o Adršpachu nemohli bez povšimnutí přejít dějinný vývoj okolních obcí, tedy Zdoňova, Chvalče, Libné nebo dokonce Petříkovic, jejichž historie je nedílně spjatá s historií Adršpachu.

Vydalo Nakladatelství JUKO, Náchod, 2011.

Lesnická entomologie

Jaroslav Křístek a Jaroslav Urban

Hmyzí škůdci působí v lesích škody, které často velkoplošně rozvracejí lesní hospodářství. Proti nim bojuje ochrana lesů, která za 200 let své existence shromáždila rozsáhlé vědecké a praktické poznatky. Do tohoto profilového lesnického oboru vstupuje lesnická entomologie, která všestranně zkoumá lesní hmyz a jeho funkci v lesních společenstvech. Autoři této knihy, dlouholetí vysokoškolští učitelé a vědeckí pracovníci, se snažili, aby v ní praktický lesník našel potřebné informace o hmyzu, který škodí lesním dřevinám, i o hmyzu, který je oponentem lesních škůdců. V obecné části je podrobně popsána morfologie hmyzu, která je často jediným kritériem pro jeho druhovou determinaci. Velká pozornost je věnována ekologii hmyzu v celé šíři, to je autekologii, demekologii i synekologii. Autoři se snažili o to,

aby čtenář pochopil roli hmyzu v lesních ekosystémech, zákony, podle nichž se lesní hmyz vyvíjí, jeho vazby na ostatní články ekologické struktury a podíl na fungování lesních ekosystémů. Ve speciálním oddílu knihy jsou v pořadí přirozeného systému živočichů uvedeny systematické jednotky hmyzu, které se v lesních ekosystémech vyskytují, a to až do druhů. Zvláště velká pozornost je věnována tzv. statutárním druhům, které mají velké gradační schopnosti a jsou schopny ohrožit lesní hospodářství. Méně významným druhům je věnována úměrně menší pozornost. Z uvedeného plyne, že kniha "Lesnická entomologie" není soustavným kompendiem o lesním hmyzu, ale vstupním podkladem pro ochranu lesů proti hmyzím lesním škůdcům.

Vydalo Nakladatelství Academia, Středisko společných činností Akademie věd České republiky, v.v.i., Praha, 2013 (vydání 2., upravené /1. vydání: rok 2004/).

Brouci čeledi kožojedovití (Dermestidae) České a Slovenské republiky

Jiří Háva

Publikace volně navazuje na řadu "Zoologické klíče", dříve vydávanou též Nakladatelstvím Academia. Na již vyšlá díla autor navazuje publikací, ve které zpracovává další velmi hospodářsky důležitou čeleď brouků - Dermestidae (kožojedovití). Tato publikace navíc představuje první souborné zpracování této čeledi brouků v češtině a je zpracována podle nejnovějších poznatků vědy. Klíče jsou zpracovány pokud možno na základě nápadných a dobře zjištělných vnějších znaků, pouze tam, kde nelze jinak, jsou použity i znaky vnitřní či nesnadno zjištělné (všechny takové jsou vyobrazeny). Klíče jsou modifikovány pro území České a Slovenské republiky, ale jsou zde zahrnuty i druhy, jejichž začlenění do

naší fauny lze očekávat z důvodu exportu či importu různých skladıştních komodit. První část knihy je tvořena textem v českém jazyce, poté následuje 56 barevných fotografií jednotlivých druhů a 6 tabulí černobílých kreseb, třetí část knihy je tvořena anglickým překladem veškerých textů české části.

Vydalo Nakladatelství Academia, Středisko společných činností Akademie věd České republiky, v.v.i., Praha, 2011, v edici Entomologické klíče.

Brouci čeledi červotočovití (Ptinidae) střední Evropy

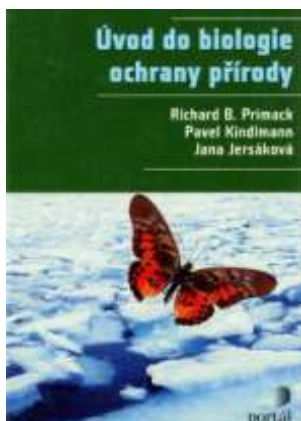
Petr Zahradník

Další publikace z edice Zoologické klíče umožňuje determinaci všech červotočů žijících v České republice a na Slovensku, a to i včetně druhů, které byly nalezeny v sousedních zemích a jejichž výskyt je na předmětném území pravděpodobný. Kniha, která je napsána v češtině a v angličtině, obsahuje základní informace o čeledi Ptinidae, určovací klíče, katalog druhů a obrázky a fotografie téměř všech druhů.

Vydalo Nakladatelství Academia, Středisko společných činností Akademie věd České republiky, v.v.i., Praha, 2013, v edici Zoologické klíče.

Úvod do biologie ochrany přírody

Richard B. Primack, Pavel Kindlmann a Jana Jersáková

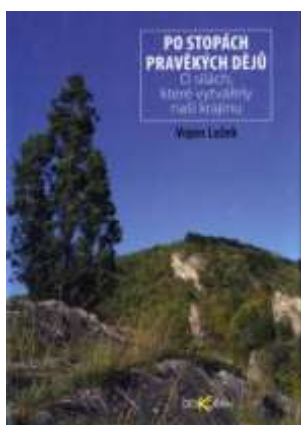

V dnešní době není znalost základních ekologických principů výhradní doménou hrstky nadšených ochránců přírody. Ekologické aspekty jsou stále častěji nedílnou součástí ekonomických projektů, jejich znalost je významná i na politické a správní úrovni. Proto se znalost biologických principů ochrany přírody stává součástí základního vzdělání každého moderního člověka. Původní anglická verze této knihy byla již přeložena do zhruba dvaceti světových jazyků a stala se standardní učebnicí na většině významných světových univerzit, je však čtivá i pro laiky. Pro české vydání byla kniha značně rozšířena, upravena a doplněna informacemi z našeho prostředí. Po rozebrané učebnici týchž autorů (Biologické principy ochrany

přírody) je tak jedinou v češtině dostupnou souhrnnou učebnicí představující tento nový multidisciplinární obor. Poskytuje ucelené základy biologie ochrany přírody, přičemž výklad doplňuje množstvím příkladů, obrázků a schémat. Zabývá se řadou často diskutovaných otázek, jako je udržitelný rozvoj, právní a mezinárodní nástroje ochrany přírody, smysl vytváření chráněných území, metody ochranné práce a ochrana vymírajících druhů. Učebnice je určena studentům a učitelům přírodovědných i sociálních oborů na vysokých a středních školách, profesionálním i dobrovolným pracovníkům v oblasti ochrany přírody a pracovníkům orgánů ochrany přírody. Zcela určitě ji uvítají čtenáři, kteří se zajímají o životní prostředí.

Uživatel se postupně dozví základní informace o oboru, popasuje se s termínem biologická rozmanitost a jejími různými hodnotami včetně ekonomických a etických. Autoři podrobně pojednávají i o činitelích ovlivňujících biodiverzitu, v krajním případě způsobujících vymizení jejích složek. Z tohoto nepříliš optimistického čtení přejde čtenář k úzce související ochraně populací a druhů a územní ochraně. V poslední kapitole, nazvané Trvale udržitelný rozvoj, se autoři zabývají státní správou, nadnárodními přístupy k ochraně přírody, financováním ochrany životního prostředí, výchovou k ochraně přírody a konečně rolí biologů zabývajících se ochranou přírody.

Vydalo nakladatelství Portál, s.r.o., Praha, 2011.

Po stopách pravěkých dějů. O silách, které vytvářely naši krajinu

Vojen Ložek

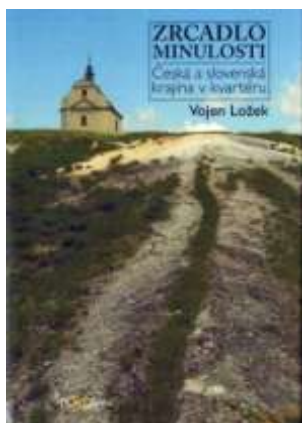
Náš přední a světově proslulý badatel, malakolog Vojen Ložek se v této knize zabývá doklady, které máme k dispozici z nejmladší geologické minulosti, a možnostmi jejich poznání a výkladu. Nejprve ukazuje, jaké odkazy minulosti nacházíme při studiu určitých prvků přírody, poté probírá pojmy biodiverzita a geodiverzita z pohledu jejich vztahů a zabývá se charakteristikami ekofenoménů v krajině. Jedním z hlavních témat této

publikace je otázka, jaký význam má rozmanitost neživé přírody na pestrost života. Kromě rozboru svědectví, jaké nám dávají půdy, říční nivy a mokřady a jejich vývoj či opomíjené svahoviny, věnuje autor velkou pozornost i střeoevropskému bezlesí - v šesti kapitolách sleduje historii lesa a bezlesí od kvartéru až po dnešní dobu. V závěrečných úvahách pak charakterizuje historii zásahů člověka do přírody a krajiny a dovozuje, jaké poučení z minulosti si máme vzít pro dnešek.

Vydalo nakladatelství Dokořán, s.r.o., Praha, 2011.

Zrcadlo minulosti. Česká a slovenská krajina v kvartéru

Vojen Ložek

Kniha Vojena Ložka pojednává o proměnách české, moravské a slovenské krajiny za posledních zhruba osmnáct tisíc let. Během té doby ustoupily ze severní Evropy ledovce a přišel les a s ním i lidé živící se nejprve lovem a později zemědělstvím. Každá pravěká kultura vtiskla naší krajině poněkud jinou tvář, zároveň ale musela reagovat na klimatické změny, vývoj říčních niv i změny lesních porostů. Snad nejzávažnějším motorem změn byly střídající se vlny suchého kontinentálního a vlhkého oceánského klimatu. Jako lidé této země s proměnami podnebí a prostředí se střídavým úspěchem zacházíme více jak dvanáct tisíc let, tedy celý holocén, a je to vzrušující příběh! Kniha však není ohlédnutím za minulostí, ale hlavně

zprávou pro současnou dobu hlubokých proměn krajiny a očekávaných změn klimatu. Sucha i povodně, odlesnění, hluboká eroze i nástup nových druhů tu již byly. Máme tedy možnost studovat, jak se projevovaly a co způsobily. Ve světle historie krajiny nejen poznáváme to hodnotné, co nám dřívější tisíciletí zachovala, ale také to, že svět - jeho stromy, půdy a mraky plynou, vyvíjí se a nečekají. Ve starém Řecku stabilita neznamenal neměnnost, jednalo se o stabilitu cyklu, tedy o přirozený a nevyhnutelný tok změn. Podobně jako nás historie lidských činů učí porozumět současnosti a možná i budoucnosti, tak historie krajiny a klimatu nás vede ke schopnosti žít společně s rostlinami, ptáky a živly na této zemi.

Vydalo nakladatelství Dokořán, s.r.o., Praha, 2013, druhé vydání (první vydání: rok 2007).

Jiří Uhlíř

Seznam nově zakoupených norem k datu 7. 5. 2014

- ČSN EN 118 Třídící znak: 490690 Ochranné prostředky na dřevo
- Zjišťování preventivního účinku proti druhům *Reticulitermes* (Evropští termiti) (Laboratorní metoda)
Vydána: 1.4.2014
- ČSN EN ISO 14915 Třídící znak: 492113 Vnější a vnitřní obklady z rostlého dřeva
- Charakteristiky, posuzování shody a označení
Vydána: 1.4.2014

- ČSN 75 0145 Třídící znak: 750145 Změna : Z1 Meliorace
- Terminologie v pedologii
Vydána: 1.2.2014

Ivo Šlesinger